

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır H.Əliyev

DIPLOMAT

www.Diplomata-kurdi.com

№ 16 (215) 13-19 May, Gulan, sal 2013
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Hêjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səhəddin Eloğlu

Səh. 2

İlham Əliyev ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 90 illik yubileyi münasibətilə paytaxtda təşkil edilmiş Gül bayramında iştirak etmişdir

Səh. 12

Hewldanek li dijî deng
û îradeya xelkê heye

Səh. 9

Serokwezîr naveroka
lihevhatina digel
Bexdayê eşkere kir

Səh. 8

KCK ile Goran görüştü

Səh. 7

Ortadoğu'da
zihniyet devrimi

Səh.8

Arınç haddini bilsin

Səh.11

İraq rê nade çekdarên PKK
bikevin herêma Kurdistanê

Laçın rayonunun işğalından 21 il ötür

Səh. 4

Türkiyə və "Kürdüstan" konfederasiyada birləşəcək

Səh. 3

Irak ordusundan Peşmerge'ye katılım

Səh. 6

16.Tugaya İraqê tevlî pêşmergeyan bû

Səh. 12

Бешикчи: У Курдов непрерывный прогресс

Səh. 15

Financial Times: Rola
Barzanî rolek gelek giringe

Səh. 10

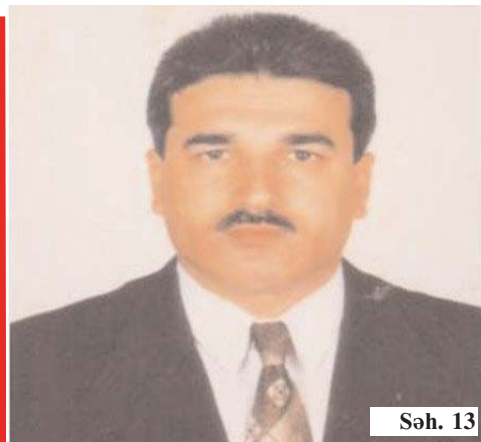
Səh. 11

Kî piştevaniya Tevgera
Ciwanên Kurdistanê dike

Səh. 10

Miaşê Malikî
3 mîlyon Dolar e

Səh. 13

Kurd li çavê dunyayê de

Səh. 14

Курдские повстанцы РПК
начали выход из Турции

İlham Əliyev ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 90 illik yubileyi münasibətilə paytaxtda təşkil edilmiş Gül bayramında iştirak etmişdir

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri, dünya şöhrətli siyasi xadim Heydər Əliyevin anadan olmasının 90 illik yubileyi münasibətilə Bakıda, ulu öndərin adını daşıyan sarayın qarşısındakı parkda möhtəşəm Gül bayramı təşkil edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, xanımı Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Gül bayramında olmuşlar.

Dövlətimizin başçısı və ailə üzvləri ulu öndər Heydər

abidəsi xüsusilə diqqət çəkir. Abidənin postamenti güllərlə bəzədilmişdir.

Əzəmətli kompozisiyalardan biri də Heydər Əliyev Sarayı qarşısında qurulmuşdur. Bu məkanı dağın zirvələri fonunda Ulu Öndərin güllərdən toxunmuş portreti bəzəyir.

Parkda müxtəlif çiçəklərdən gül xalları, maraqlı kompozisiyalar yığılmışdır.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin təşkil etdiyi bu bayramda

ramını nümayiş etdirir.

Bu ilki Gül bayramı daha bir hadisə ilə yadda qalacaqdır. Belə ki, "DufoA" adlı Azərbaycanın Holland Dostları Assosiasiyası yetişdirdikləri xrizantem (payızgülü) yeni növünə qürurlu, ləyaqətli, cəsərtli olan Azərbaycan xalqının "azeri" adını verməyi qərara almışdır. Bununla bağlı bu gün Gül bayramında xüsusi sertifikatın imzalanma mərasimi keçirilmişdir. Sənədi Prezident İlham Əliyev, xanımı Mehriban Əliyeva və "DufoA" Assosiasiyasının prezidenti Marion van der Veqt imzaladılar.

Xrizantem gülünün bu növünün yetişdirilməsi üçün beş il vaxt tələb olunur. Beləliklə də, dünyada xalqın adının verildiyi yeganə gül də həyata vəsiqə aldı.

Gül bayramında hər yan göz oxşayır, hər tərəf al-əlvan rəngə bürünmüşdür. Rənglər o qədər gözəldir ki, istər-istəməz insanda xoş ovqat yaradır.

Fəvvarələr də güllərlə əhatə olunmuşdur. Yüzlərlə çiçəyin bir arada toplandığı bu məkanda heç nə bir-birini təkrarlamır. Buraya toplaşan uşaqlar da güllər kimi saf və ətirlidir. Onların gülləri xatırladan müxtəlif libaslarda parka gəlmələri bayram ovqatını daha da artırır.

Artıq Bakıda ənənə halını alan Gül bayramı dünyanın ən nadir gözəlliklərini bir arada toplamaqla ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi, Ümummilli Liderin doğum gününün bu cür mötəbər formada keçirilməsi ilə yadda qalır. Dövlətimizin başçısı və xanımı Gül bayramında iştirak edən uşaqlarla səmimi söhbət etdilər, xatirə şəklində çəkirdilər.

Bu il Gül bayramının daha bir maraqlı məqamı ondan ibarətdir ki, yüzlərlə uşaq Heydər Əliyev Sarayı qarşısında yürüş etdilər.

İlham Əliyev ulu öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etmişdir

Mayın 10-u müasir müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu, görkəmli dövlət xadimi, xalqımızın dahi oğlu və ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 90-cı ildönümü günüdür. Artıq onuncu ildir ki, qədirbilən Azərbaycan xalqı,

ölkəmizin müxtəlif rayon və şəhərlərindən Bakıya gəlmiş insanlar, Azərbaycan paytaxtının qonaqları axın-axın Fəxri xiyabana gələrək, ulu öndər Heydər Əliyevin məzarı önünə təzə tər güllər qoyur, onun əziz xatirəsinə dərin ehtiramla yad

bütün dünyada Heydər Əliyevi tanıyanlar və sevenlər dahi şəxsiyyətin doğum gününü onsuz qeyd edirlər.

Ulu öndər Heydər Əliyevin 90 illik yubileyi respublikamızın hər yerində olduğu kimi, dünya ölkələrində də geniş qeyd olunur. Ölkəmizin bütün bölgələrində bu əlamətdar gün - Azərbaycan xalqının xilaskarı, müasir müstəqil dövlətimizin banisi, ölkəmizi sarsılmaz, dönməz yüksəliş yoluna çıxarmış əbədi inkişaf strategiyasının müəllifi ümummilli lider Heydər Əliyevin 90 illik yubileyi münasibətilə silsilə təbirlər keçirilir, bu dahi şəxsiyyətin Vətən və dövlət qarşısındakı xidmətləri yad olunur. Azərbaycanın xarici ölkələrdəki səfirlikləri, diplomatik nümayəndəlikləri, eləcə də diasporumuzun təmsilçiləri də ümummilli lider Heydər Əliyevin yubileyi münasibətilə geniş təbirlər keçirərək görkəmli siyasi xadimin zəngin və çoxşaxəli fəaliyyətini, xalqımız qarşısındakı xidmətlərini geniş təbliğ edirlər.

Ümummilli Liderimizin ad günü ərəfəsində olduğu kimi, mayın 10-da da səhər tezdən respublika ictimaiyyətinin nümayəndələri,

edirdilər.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva, ailə üzvləri, Ulu Öndərin doğmaları, yaxınları xalqımızın xilaskar oğlunun doğum günündə onun məzarını ziyarət etmək üçün Fəxri xiyabana gəldilər.

Burada fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Prezident İlham Əliyev ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin məzarı önünə əklil qoydu, onun ruhu qarşısında baş əydi.

Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndi.

Sonra Prezident İlham Əliyev və ailə üzvləri oftalmoloq alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın, görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin və tanınmış həkim-alim Tamerlan Əliyevin məzarlarını ziyarət edərək üzərinə gül dəstələri qoydular.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin məzarının ziyarət edilməsi mərasimində Baş nazir Artur Rəsizadə, Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədov, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev, nazirlər, komitə və şirkət rəhbərləri, Milli Məclisin deputatları iştirak etdilər.

Əliyevin abidəsi önündə xatirə şəklində çəkirdilər.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Hacıbala Abutalıbov Prezident İlham Əliyevə məlumat verdi ki, paytaxt sakinlərinin və qonaqların sevimli istirahət yeri olan bu ərazi bu gün möcüzəli gül bağına çevrilmişdir.

Xalqımızın Ümummilli Liderinin abidəsinin ucaldığı parkda Gül bayramının təşkil olunması dahi dövlət xadiminin xatirəsinə ehtiram əlaməti olmaqla yanaşı, həm də paytaxt sakinlərinin xoş istirahətinin təşkil olunması baxımından da gözəl addımdır.

Parkda müstəqil dövlətimizin qurucusu, xalqımızın dahi oğlu, anadan olmasının 90-cı ildönümünü qeyd etdiyimiz ulu öndər Heydər Əliyevin əzəmətli

çiçək və bitkilərdən, yarpaqlardan hazırlanan rəngarəng kompozisiyalar görünüşü və ifadəliliyi ilə seçilir, gözəlliyin hədsiz imkanlarını nümayiş etdirir, hər kəsdə xoş ovqat yaradır.

Burada rəngbərəng güllərdən hörülən, yazın gəlişinə həsr olunan kompozisiyalar nümayiş etdirilir. Müxtəlif dibçək və kəsilmə güllərdən, qurudulmuş gül və bitki kollarından, göz oxşayan eksponatlardan ibarət sadə və eyni zamanda, orijinal üslublu kompozisiyalar qurulmuşdur.

Hər tərəf baharın xoş ovqatına bürünmüşdür. Ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsinin bahar çiçəkləri ilə anılması əlbəttə ki, Ulu Öndərin xatirəsinə xalqımızın dərin hörmət və ehti-

İlham Əliyev Bakıda yeraltı avtomobil dayanacağına üstündə salınan park, bağ və fəvvarələr kompleksinin açılışında iştirak etmişdir

Bakının Füzuli küçəsi ilə Mirzağa Əliyev küçəsi arasında inşa olunan yeraltı avtomobil dayanacağına üstündə salınan park, bağ və fəvvarələr kompleksinin açılışı olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, xanımı Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri açılışda iştirak etmişlər.

Yeraltı avtomobil dayanacağına üstündə müasir istirahət parkı kompleksi Bakı şəhərinin simasının daha da yeniləşməsi və paytaxt sakinlərinin istirahəti baxımından olduqca əhəmiyyətlidir. Dövlətimizin başçısı kompleksdə inşaat işlərinin gedişini daim nəzarətdə saxlamışdır.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Hacıbala Abutalıbov Prezident İlham Əliyevə park kompleksi haqqında məlumat verdi. Bildirildi ki, dövlətimizin başçısının Bakıda park və xiyabanların əsaslı təmiri və yenidən qurulması ilə bağlı tapşırıqlarına

əsasən bu ərazidə xüsusi layihə əsasında müasir səviyyədə yeni istirahət kompleksi salınmışdır.

Diqqətə çatdırıldı ki, bu kompleks şəhərin içərisində ən böyük parkdır. Ərazisi 7 hektar olan

və çıxışında quraşdırılan fəvvarənin ətrafında oturmaq yerləri qoyulmuşdur. Bu da parkda müxtəlif təbirlər keçirməyə imkan verəcəkdir. Kompleksdə 7 yeraltı keçid inşa olunmuşdur.

parkın uzunluğu bir kilometr, eni isə 150 metrdir. Parkın 20 min kvadratmetrik sahəsinə granit və keramit plitələr döşənmişdir. Burada ən müasir tələblərə cavab verən 5 fəvvarə kompleksi quraşdırılmışdır. Parkın girişində

Keçidlərdə 24 eskalator quraşdırılmışdır. Hər bir keçiddə əlillərin hərəkəti üçün xüsusi qurğu quraşdırılmışdır. Bundan başqa, avtomobillərini yeraltı dayanacaqda saxlayanların parka rahat qalxmaları üçün 14

lift fəaliyyət göstərəcəkdir. Dayanacaqda piyadaların parka çıxışı üçün də 32 keçid vardır. Parkın işıqlandırma sistemi də müasirdir. Bunun üçün yeni yarımstansiya quraşdırılmışdır. Kompleksin inşası zamanı Səməd Vurğun, Füzuli, Mirzağa Əliyev və Şixəli Qurbanov küçələri genişləndirilmişdir. Parkın ətrafındakı binalarda və ərazilərdə də əsaslı şəkildə abadlıq və quruculuq işləri indi də davam etdirilir. Füzuli küçəsindəki 39 nömrəli binanın sürüşdürülmə yolu ilə köçürülmə prosesi artıq başa çatmışdır.

Qeyd edildi ki, park kompleksinin 35 min kvadratmetrik ərazisinə münbit torpaq tökülmüş, geniş yaşıllıq zolağı salınmış, 2 minə yaxın ağac, 10 mindən çox bəzək kolu, çoxlu gül və çiçək əkilmişdir. Yaşıllıq zolaqları avtomatik sistemlə suvarılır.

Parkda üç yay kafesi də fəaliyyət göstərəcəkdir. Bütün

gün ərzində açıq olacaq yeraltı avtomobil dayanacağına müxtəlif istiqamətlərdən beş giriş-çıxışı vardır.

Buradakı naviqasiya sisteminə 3500 detektordan və bir çox başqa elementlərdən istifadə olunmuşdur. Yeraltı avtomobil dayanacağına və texniki xidmət otaqlarına video sistemlə vizual nəzarət olunacaqdır. Bu sistem çərçivəsində 297 gecə-gündüz görmə qabiliyyətli statik kamera quraşdırılmışdır. Yeraltı dayanacaqda avtomatik yanğınsöndürmə və havalandırma sistemləri yaradılmışdır. Beləliklə, yeraltı dayanacaqda avtomobillərin təhlükəsizliyi ən yüksək səviyyədə nəzərə alınmışdır.

Vurğulandı ki, aparılan tikinti hesabına Şəmsi Bədəlbəyli küçəsi 770 metr uzadılaraq Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının qarşısındakı meydana çatdırılmışdır. Bu yol birtərəfli və üçzolaqlı olacaqdır. Səməd Vurğun küçəsindən Dilərə Əliyeva küçəsinədək olan 212 metrlik ərazi də yenidən qurulmuşdur. Prezident İlham Əliyev kompleksdə yaradılmış şəraitdən razılığını bildirdi.

İki il əvvəl Türkiyə ilə birlikdə Kandilə qarşı əməliyyat təşkil edən İran bu gün PKK-Türkiyə danışıqlarında itirən oyunçular arasında göstərilir. Hətta Türkiyə mətbuatında yayılan xəbərlərdə PKK-nin çəkilməsindən narahat olan İranın təşkilata çəkilmədən imtina etməsi qarşılığında "ağır silahlar" söz verdiyi iddia edilib. Tehran bu prosesdə atılacaq addımlara hazır deyildimi? BBC-nin türk bölməsinin əməkdaşı bu məsələ ilə bağlı iranlı ekspertlərlə söhbətləşib.

İranın B planı var?

Cənubi Alabama Universitetinin kürd problem üzrə mütəxəssisi iranlı professor Nader Entessara görə, Tehran PKK mövzusunda əlindən gələni etdi, ancaq imkanları çox dar idi. İranın onsuz da heç zaman PKK üzərində ciddi bir təsirinin olmadığını deyən Entessar hesab edir ki, Tehran hazırkı vəziyyətə görə necə bir taktika həyata keçirəcəklərinə qərar verməmiş kimi görünür. İranlı ekspertin fikrincə, bu Tehranın hazırlıqsız olması ilə izah olunur.

PKK lideri Abdullah Öcalana bağlılığını açıq şəkildə elan

edən Suriyadakı Demokratik Birlik Partiyasının (PYD) mövqeyini dəyişdirərək Əsəd rejiminə qarşı hücumu keçməsi İranın əsas müttəfiqi olan Suriyada balans kəskin şəkildə

Bölgədə kürd problemi ilə üz-üzə qalan yeganə ölkə İran ola bilər

İran PKK-Ankara danışıqlarında oyundan kənar qaldı?

deyishə bilər. İraqda Nuri Əl-Malikin rəhbərlik etdiyi mərkəzi hökumət ilə gərgin münasibətlərdə olan Şimali İraq Kürd Muxtariyyəti PKK ilə silahlı qarşıdurmalara son vermiş bir Ankara ilə əlaqələri daha da inkişaf etdirə bilər.

N.Entessara görə, Şimali İraq regional hökumətin PKK-PJAK təhdidini İrana qarşı istifadə etməsi də mümkündür. Ankaranın PKK ilə danışıqlarından İrani məmnun etməyən bir başqa məqam isə təşkilatın silahlı müqavimət və siyasi hücumları ilə regionda İranın əsas rəqibi olan Türkiyəni zəiflətməsi vəziyyətinin aradan qalxmasıdır.

Tehranın digər narahatlığı nədir?

Ancaq İran və region siyasəti üzrə mütəxəssis Mehdi Tələtiyə görə Tehranın beynəlxalq balansın dəyişməsi və bir rəqib olaraq Türkiyənin güc qazanmasından çox digər nara-

məhlədə İrana bir qarşılıq verməyə girmək üçün hazırladığına dair ciddi bir məlumat yoxdur.

Entessara görə, Tehran rəhbərliyi PKK-ni sünni-şie qarşı-

hatlıqları var. Talatinin fikrincə, Tehranın başlıca narahatlığı PKK-lıların Türkiyədən çəkildikdən sonra PJAK-a dəstək olub İrana yönəlmə ehtimalının olmasıdır. BBC-nin fars bölməsinin İstanbuldakı müxbiri Jiyar Qol mühafizəkarlara yaxınlığı ilə seçilən İran mediasında PKK silahlıların İran sərhədində yerləşdirilməsi ilə bağlı xəbərlər verdiyini söyləyir.

Professor N.Entessar PJAK-ın İrana qarşı ciddi bir təhlükə yaradacaq qədər güclü olmadığını, ancaq PKK silahlıları ilə birlikdə təhlükənin ciddi bir ölçü təşkil edəcəyini söyləyir.

Ancaq təşkilatın bu

durmasında bu düşürgələrdən birində yer ala biləcək bir təşkilat olaraq deyil, öz məqsədləri olan, bu düşürgələrdən xaricində olan bir təşkilat olaraq qiymətləndirir. İrani mövcud vəziyyətlə barışmağa ən çox məcbur edəcək amillərdən

birinin Şimali İraq regional rəhbərliyi ilə əlaqələr ola biləcəyini ifadə edən iranlı mütəxəssis "keçmişdə bu bölgə ilə İranın əlaqələrini təşkil edən İraq prezidenti Cəlal Tələbani idi. İndi isə xəstə olan Tələbani bu oyunda bir faktor deyil", -deyir.

İranlı mütəxəssisi hesab edir ki, C.Tələbaninin yerinə Kürdüstan Vətənpərvərlər Birliyinin rəhbərliyinə kimin keçəcəyi də böyük əhəmiyyət daşıyır. Belə ki, qurumun rəhbərliyinə İrana əlaqələri yaxşı olan Nuşirəvan Mustafa keçərsə, əlaqələrdəki balans da davam edə bilər.

AKP hökumətinin səmimi olub-olmadığını söyləmək üçün hələ tez olduğunu ifadə edən Tələti isə İran üçün ən böyük təhlükənin kürd probleminin həqiqətən də həll edilməsinin olacağını söyləyir.

O, problemin həllinin Orta Şərqdə siyasi balans təsir edəcəyi fikrindədir: "Kürdlərin İraqdan sonra Türkiyə və Suriyada problemlərini həll etməsi ilə bölgədə kürd problemi ilə üz-üzə qalan yeganə ölkə İran ola bilər və bu da ölkə üçün böyük bir təhlükə anlamına gəlir".

Türkiyə və "Kürdüstan" konfederasiyada birləşəcək

"Türkiyə və "Kürdüstan" konfederasiya olacaq".Publika.Az-ın türk mediasına istinadən verdiyi məlumata görə, bu sözlərin müəllifi David Filipin adı Türkiyə ictimaiyyətinə 2009-cu ildən məlumdur.

Türkiyə hökuməti həmin il "kürd təşəbbüsünə" başlayanda Cümhuriyyət Xalq Partiyasının keçmiş sədri Dəniz Baykal bunun ABŞ-ın layihəsi olduğunu bildirmiş, dəlil olaraq isə Filipin 2007 və 2009-cu ildə yazdığı 2 hesabatı göstərmişdi. Hazırda Nyu-Yorkdakı Kolumbiya Universitetində İnsan Haqları Proqramının direktoru olan Filipin "Türkiyə və İraq Kürdüstanı konfederasiya olacaq", - deyir.

D.Filips Türkiyə və Ermənistan arasındakı anlaşma layihəsinin də müəllifləri arasında idi, hətta bunun üçün qurulan komissiyaya da başçılıq etmişdi. O, yazdığı iki məqaləsində PKK ilə danışıqların aparılması, PKK-nin silahsızlandırılması, təşkilat silahlıların cəmiyyətə yenidən inteqrasiyası üçün əfv də daxil olmaqla bir sıra təkliflər vermişdi. ABŞ Dövlət Departamentində uzun müddət məsləhətçilik edən Filipin kürd məsələsinin hazırkı mərhələsi ilə bağlı danışıb.

8 Mayda başlanan çəkilmə prosesi necə görünür?

-Çəkilmə yalnız bir başlanğıcdır. Daha əhatəli bir sülh razılaşması üçün üz-üzə müzakirələrə başlamaq lazımdır. Sülh müddətinin əhatəli olması üçün burada həm PKK-lıların silahsızlandırılması, həm də onların əfvi yer almalıdır. Əfv həm PKK silahlılarına, həm də qarşıdurmalarda iştirak edən digərlərinə şamil olunmalıdır.

Bəs PKK-nin lider heyəti?

-Əfvün bir alternativini də sığınacaq almaqdır. Türkiyədən kənar da yaşayan bir çox PKK komandiri var. Onların əfv şərtlərini müzakirə etmək çətin ola bilər. Ona görə də onlar üçün əfv variantlarından biri hazırda yaşadıqları ölkələrdən sığınacaq almaqdır. PKK liderlərinin çoxu hazırda İraqdadır. İraq prezidenti Cəlal Tələbani də yüksək səviyyəli PKK komandirlərinə sığınacaq verməyə müsbət baxdığını söyləyib. Ancaq lider heyətə sığınacağına harada verilməsi

çox əhəmiyyətli deyil. Əhəmiyyətli olan bu heyətin problemlərinin müzakirə edilməsi və onların sülh müddətinə mane olmamasıdır.

"İraq bu sərhədlə qala bilməz"

-Şimali İraq kürd muxtariyyəti və Türkiyə yaxın əməkdaşlıq edir. Kürd muxtariyyəti PKK ilə danışıqları asanlaşdırmaq üçün üzünə konstruktiv bir rol götürüb. Əgər Türkiyə və kürd muxtariyyəti bu istiqamətdə çalışsa, ABŞ nəticə nə olursa-olsun onları dəstəkləyəcək. Həmçinin bu əlaqələr, Bağdad ilə əməkdaşlığı inkar etmir. Mən İraqın

indiki sərhədlərlə yaşayacağını heç bir zaman düşünməmişəm. İraq Kürdüstanının müstəqil olacağına inanıram. Baş nazir Nuri Əl-Maliki İraqdakı zorakılıqlara və kürdlərə qarşı etnik ayrı-seçkiliyə görə məsuliyyət daşıyır.

Belə davam etsə İraqın bölünməsinə görə də məsuliyyət daşıyacaq. İraqın siyasəti və Malikin davranışlarının nəticəsi böyük ehtimalla İraq Kürdüstanı adında beynəlxalq qanuni subyektin yaranması, Türkiyə tərəfindən qorunan və Türkiyə ilə iqtisadiyyat, enerji və təhlükəsizlik sahələrində yaxın əməkdaşlığı özündə əks etdirən konfederasiya qurulmuş olacaq.

Türkiyə baş nazirinin müavini: Hatay əyalətindəki partlayışlarda Suriya xüsusi xidmət orqanlarının izi var

Türkiyənin Hatay əyalətindəki partlayışlarda Suriya xüsusi xidmət orqanlarının izi var. Bu barədə Trend Türkiyənin Anadolu agentliyinə istinadən şənbə günü məlumat verir.

Türkiyə baş nazirinin müavini Bəşir Atalayın sözlərinə görə, araşdır-

ma zamanı məlum olmuşdur ki, partlayışa Suriya iqtidaryönlü "Əl-Muxabərat" təşkilatının aidiyyəti var.

Son məlumatlara görə, Hatay əyalətinin Reyhanlı şəhərində terror aktı nəticəsində 43 nəfər həlak olub və 140 yaralanıb.

Daha əvvəl 40

Kürd qaçqınları Türkiyəyə dönmək istəyir

PKK-nin Türkiyədən geri çəkilməsinə paralel olaraq Ankaranın illərdə təşkilata dəstək verdiyinə görə bağlanılmasına çalışdığı Mahmur düşürgəsinin boşaldılması üçün də yol xəritəsi hazırlanacaq.

Publika.Az-ın verdiyi xəbərə görə, "Habertürk"ə danışan mənbə sülh prosesinin uğurla davam edəcəyi halda 2004 və 2007-ci illərdə boşaldılması üçün cəhdlərin edildiyi düşürgənin boşaldılmasının asan olacağını ifadə edib.

Mahmur düşürgəsindəki təxminən 12 min nəfər kürd qaçqınının Türkiyəyə dönmək istədiyini bildiren mənbə yaxın günlərdə bu istiqamətdə konkret addımların atılacağını söyləyib:

"Təşkilata simpatiyası olanlar əvvəllər Türkiyəyə geri qayıdışın şərti olaraq Öcalanın azadlığa buraxılmasını istəyirdilər. Hazırda vəziyyət dəyişib. Bu 1990-cı illərdən bu yana ən münasib mühitdir. Ona görə də düşürgədəkilərin qayıdışı üçün təşviqedicini bir mühit hazırlamaq lazımdır. Çünki bu cür vəziyyətlərdə könüllü qayıdış vacibdir".

Mahmurdakı mühacirlərin problem

yaşamadan geri dönmələri üçün Türkiyə, İraq və BMT arasında "geri dönmə razılaşması" əldə olunmalıdır. Razılaşma çərçivəsində geri qayıdamların cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmaması, ev və iş yerlərini itirdiyi üçün 1-2 il maddi olaraq dəstəklənilməsi lazım gələcək.

Düşürgədə yaşayanların yaşları, cinsiyyətləri, vətəndaşlıq vəziyyətləri haqqında detallı hesabat hazırlanacaq. Düşürgə sakinlərinin vətəndaşlıq, evlilik, əsgərlik kimi

vəziyyətləri üçün Daxili İşlər, Ədliyyə və Xarici İşlər nazirlikləri hüquqi zəmin hazırlayacaq. Düşürgədə anadan olan uşaqlara da vətəndaşlıq verilməsi nəzərdə tutulur. Düşürgədə 3500-ə qədər uşaq var.

Qeyd edək ki, düşürgə 1994-cü ildə Türkiyədən köçənlər tərəfindən qurulub.

Laçın rayonunun işğalından 21 il ötür

Laçın — Azərbaycan Respublikasında rayon. İnzibati mərkəzi Laçın şəhəridir. Laçın rayonu 18 may 1992-ci ildə Ermənistan Respublikası tərəfindən işğal olunub. Rayonda bir şəhər, bir qəsəbə (Qayğı qəsəbəsi), 125 kənd olmuşdur.

Azərbaycanın cənub-qərbində, dağlıq ərazidə yerləşir. Şimaldan Kəlbəcər, şərqdən Xocalı, Şuşa və Xocavənd, cənubdan Qubadlı rayonu ilə, qərbdən isə Ermənistanla həmsərhəddir. Rayon mərkəzinin Bakı şəhəri ilə şosse yolla ara məsafəsi 450 km, Xankəndi dəmir yolu stansiyası ilə ara məsafəsi isə 60 km-dir.

Təbiəti

Səthi dağlıqdır və şimal hissəsi Qarabağ silsiləsinin cənub-qərb yamacında, şimalı Mıxtökən silsiləsinin cənub-çərç yamacında, cənub-qərbi Qarabağ yaylasındadır. Ən hündür nöqtəsi Qızılboğaz dağıdır (3594m). Çayları Həkəri və onun qollarıdır. Əsasən çimli, dağ-çəmən, qəhvəyi dağ-meşə və karbonatlı dağ-qara torpaqlara malikdir. Bitki örtüyü kollu və seyrək meşəli çəmənliklərdən, enliyarpaqlı dağ meşələrindən (palıd, vələs, fıstıq), subalp və alp çəmənliklərindən ibarətdir. Heyvanat aləminə qayakeçisi, çölşıçanı, cüyür, çöldonuzu, sincab, süleysin və s. aiddirlər. Ərazinin çox yerində qışı quraq keçən mülayim isti və soyuq iqlim üstündür. Orta temp-r yanvarda -10°C-dən 0°C-yədək, iyulda 10-22°C-dir. İllik yağıntı 600-900 mm-dir. Rayonun cəmi torpaq sahəsi 166488 hektardır. Ondən da 75781 hektarı kənd təsərrüfatına yararlı, 12102 hektarı isə əkin yeridir.

Əhalisi

Laçın rayonunun əhalisi 27 yanvar-4 fevral 1999-cu il siyahıya almasına əsasən 63.162 nəfərdir (58.058 nəfəri azərbaycanlılar, 5.073 nəfəri kürdlər və 31 nəfəri digər millətlərin nümayəndələri olmaqla), 1 yanvar 2007-ci il tarixində rayonun əhalisi artaraq 69.982 nəfərə, Laçın şəhərinin əhalisi isə 11519 nəfərə çatmışdır.[3] Əhalinin sıxlığı 1 yanvar, 2008-ci ilin məlumatları əsasında hər kvadrat km-ə 36 nəfər, hər sakinə 18 kvadrat km sahə düşürdü.

Laçın rayonu - 72030

Şəhər əhalisi - 26416

Kənd əhalisi - 45614

Tarixi

Laçın tarixi keçmiş zəngin olan bir ərazidir. Laçın abidələri hələ eramızdan əvvəl I-II minilliyə aid edilən Xocavənd rayonundakı Azıx və Cəbrayıl ray-

onundakı Tağlar mağaraları ilə müqayisə edilə biləcək qədər dəyərli və nadir abidələrdəndirlər.

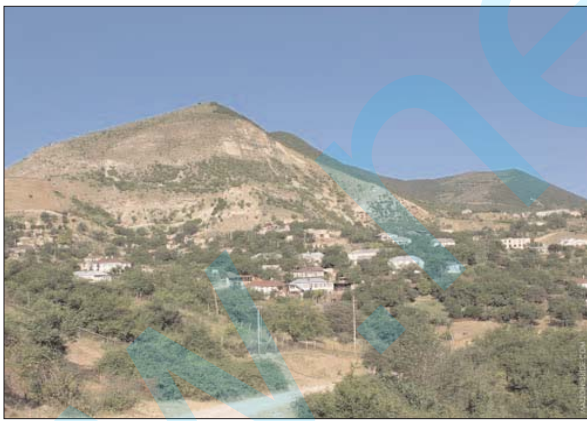
XII əsrin sonu XIII əsrin əvvəllərində Qarabağın dağlıq hissəsində alban Xaçın knyazlığı yarandı. Bu knyazlıq eləcə də indiki Laçın bölgəsini əhatə edirdi. Ona görə də Dağlıq Qarabağın digər bölgələrində

olduğu kimi, bu ərazilərdə də Xaçın adı ilə bağlı yeni adlar, toponimlər əmələ gəlməyə başladı. Buna misal olaraq indiki Laçın ərazisindəki Xaçınyalı kəndini, Bozlu kənd ərazisindəki Xaçın yalı, Xaçın daşı adları ilə adlanan yer adlarını göstərmək olar.

Sonralar Xaçın knyazlığının ərazisində Xaçın da daxil olmaqla Qarabağ-alban mülkləri Xaçın, Vərəndə, Dizaq, Gülüstan (Talış) mülkiyyəti ilə yanaşı, Çiləbörd mülkiyyəti də yarandı.

1828-ci il Rusiya-İran müharibələrindən sonra bağlanan Türkmənçay müqaviləsinə əsa-

sən, bölgə Şimali Azərbaycanın tərkibində Rusiyaya qatılıb. Rusiyanın himayəsi altında Cənubi Qafqaza Osmanlı dövlətindən və İrandan ermənilərin kütləvi şəkildə köçürülməsinə başlandı. Ancaq Laçın bölgəsinə ermənilərin məskunlaşdırılması mümkün olmadı.

Azərbaycanda xanlıqlar ləğv edildikdən sonra, Laçın bölgəsi 1829-cu ildən yeni yaradılan Qarabağ əyalətinə qatılıb, 1861-ci ildən isə indiki Laçın yaradılan Zəngəzur qəzasına qatılır.

1905-1907 və 1914-1920-ci illərdə Laçının da daxil olduğu Zəngəzur bölgəsində silahlı erməni dəstələrinin törətdiyi qırğınlar nəticəsində təxminən yarım milyon müsəlman həlak olmuşdur.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yaradıldıqdan sonra da Qarabağ və Zəngəzuru mənimləmək üçün ermənilərin ərazi

iddiaları nəticəsində kütləvi qırğınlarla davam edir. Erməni komandanı Andronik nə yolla olursa-olsun öz silahlı qüvvələri ilə bərabər Gorus, Laçın, Şuşa istiqamətindən Qarabağa daxil olmaq, oranın erməni əhalisini Azərbaycan hökumətinə qarşı qaldırmaq, təxribatlar törətmək və bölgədə itaətsizlik yaratmaq istəyirdi. Bu məqsədlə Andronik bir neçə minlik ordu ilə Zabux kəndini keçərək Laçın istiqamətində irəliləməyə başladı. Bu məsələdən əvvəlcədən xəbər tutan, bölgənin nüfuz sahiblərindən biri, Qarabağın general qubernatoru Xosrov bəy Sultanovun qardaşı Sultan bəy Sultanov, öz partizan dəstəsi ilə Laçın-Zabux yolundakı bir dərədə pusqu

qoşununu mühasirəyə saldı. Burada təqribən bir günlük çox qanlı döyüşlər getdi. Bu döyüşlər zamanı general Andronik demək olar ki, bütün qüvvəsini itirərək bir neçə nəfərlə güclə qaçmağa imkan tapdı. Dərə bu döyüşdən sonra xalq arasında "Qanlı dərə" adlandırıldı.

Bu məğlubiyyətdən sonra da erməni silahlıları tez-tez bölgədə qırğınlar törədir. Andronik Azərbaycanın bu bölgəsində daim sabitliyi pozmaq, Zəngəzur və Qarabağ torpaqlarını işğal etmək üçün Rusiyanın maliyyə dəstəyi ilə yeni-yeni silahlı qruplar yaradırdı.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti ölkənin ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün Zəngəzura qoşun hissələrinin göndərir. Dığ istiqamətində aparılan döyüşlərdə Sultan bəy Sultanovun rəhbərliyi ilə Laçın silahlı dəstələri də

iştrak edir. Döyüşlər Azərbaycan qoşun hissələrinin uğuru ilə başlasa da Dığ əldə saxlamaq mümkün olmadı. Tezliklə bölgə qızıl ordu hissələri tərəfindən işğal olundu. 1920-ci il noyabrın 30-da keçirilən Azərbaycan K/b/P MK Siyası və Təşkilat bürolarının birgə iclasının qəbul etdiyi qərarı Zəngəzur bölgəsini 2 yerə bölündü və nəticədə Zəngəzur qəzasının 6.742 kv. verstlik ərazisindən [4] 3.105 kv. verstli Laçın da daxil olmaqla Azərbaycan SSR tərkibində qaldı, 3.637 kv. verstlik hissəsi isə Ermənistanla verildi.

Artıq bu dövrdə Zəngəzur vilayətinin Azərbaycan qalan hissəsində də hansısa bir inzibati idarə mərkəzi yaradılması zərurəti meydana gəlib. Və beləliklə, Laçın və Abdallar kəndləri arasındakı ərazidə

rayon mərkəzinin yaradılması qərara alınır. Rayonun adını seçərkən yerli relyefi və əhalinin xarakterini nəzərə alan yazıçı Tağı Şahbazi Simurq təşəbbüs göstərərək rayonun adını Laçın elan etib. 1930-cu ildə Laçına rayon statusu verilib. Azərbaycanın qərb torpaqlarına sahib çıxaraq bu torpaqlar üzərində özlərinə dövlət quran ermənilər artıq Azərbaycana qarşı yeni, daha böyük ərazi iddiaları ilə çıxış etməyə başladılar. Onlar Qarabağ Ermənistanına birləşdirilməsi məsələsini ortaya ataraq bir maneə kimi Laçın rayonunu aradan götürməyin yollarını düşündülər. Sovetlər dönməndə ermənilər dəfələrlə Laçın rayonunun bir inzibati mərkəz kimi ləğvinə çalışsalar da, təşəbbüsləri baş tutmamışdı. Bunun əvəzində onlar

1970-1980-ci illərdə Güləbird, Ciciimli, Malıbəy, Qarıqışlaq, Sadınlı və digər kəndlərin yüz hektarla pay torpaqlarını və bütövlükdə Qaragöl yaylağını mənimləməyə nail oldular.

Rayonun işğalı

Laçın rayonunun Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunmasından 21 il ötür. İyirmi bir ildir ki, 70 mindən artıq laçınlı respublikanın 57 şəhər və rayonunda müvəqqəti məskunlaşaraq, məcburi köçkünlük həyatı yaşayır. Rayonun bütün icra strukturları Ağcabədi rayonunun Taxtakörpü ərazisində fəaliyyət göstərir.

Laçının ətrafında yerləşən rayon və yaşayış məntəqələrini işğal edən erməni silahlı qüvvələri intensiv olaraq ağır

artilleriya silahlarından rayon mərkəzini atəşə tutublar. 1992-ci il may ayının 16-dan 17-nə keçən gecə Şuşa şəhərinin Turşsu deyilən ərazisindən və Ermənistanın Gorus rayonu istiqamətindən hücum keçən erməni ordusu mayın 18-də Laçını işğal edib. Qeyd edək ki, rayonun işğalını reallaşdıran düşmən qüvvələrinin böyük hissəsi Laçın dəhlizi vastəsi ilə

daxil olub. Yerli sakinləri deyir ki, Laçın işğal olunmamışdan bir gün qabaq Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin böyük əksəriyyəti cəbhə bölgəsini tərk edib.

Bir şəhər, bir qəsəbə, 125 kənd mövcud olmuş, 48 sənaye, 63 kənd təsərrüfatı, 217 mədəniyyət, 101 təhsil, 142 səhiyyə müəssisəsi, 462 ticarət, 96 məişət, 30 rabitə, 2 avtonəqliyyat və müxtəlif təyinatlı istehsal müəssisələri fəaliyyət göstərmiş Erməni işğalı nəticəsində 13745 yaşayış evi qarət edilərək yandırılmış, rayon ərazisindəki 54 dünya, 200-dən çox yerli əhəmiyyətli qədim tarixi abidələr erməni vandalizminə məruz qalmış, ictimai və şəxsi təsərrüfatlarda olan 25 min başdan çox iri və 200 min başdan çox xırda buynuzlu heyvan qarət olunub. Ümumilikdə, işğal nəticəsində Laçın rayonuna 7.1 milyard ABŞ dollarından çox ziyan dəyib, 58736 (01.01.2012-ci il tarixə 71.3 min nəfər) nəfər laçınlı öz doğma torpağından didərgin düşüb.

Qarabağ müharibəsində bütün istiqamətlərdə döyüşən Laçının igid övladlarından 238 nəfər şəhid olub, 66 adam girov götürülüb, 105 nəfər əlilə çevrilib. Müharibədə xüsusi şücaət göstərmiş laçınlılardan beş nəfəri Azərbaycan Milli Qəhrəmanı adına layiq görülüb.

İyirmi bir illik məcburi köçkünlük həyatı yaşamalarına baxmayaraq, qürurlarını hər zaman qoruyub saxlayan laçınlılar inanırlar ki, Dağlıq Qarabağ münafiqəsi Azərbaycanın milli mənafeyinə uyğun həll olunacaq, işğal altındakı bütün ərazilərimiz düşmən tapdağından azad ediləcək.

Mədəniyyət, təhsil və səhiyyə müəssisələri

Laçın rayonda 1 ədəd avtovağzal, 82 avtobus dayanacağı, 2130 km uzunluğunda avtomobil yolları, 92 ədəd körpü, 1187 km uzunluğunda su kəməri, 33 su anbarı, cəmaşırxana, 15 km uzunluğunda mərkəzi kanalizasiya, 20 km uzunluğunda istilik şəbəkəsi, 14 hamam, 8 ədəd yanacaq doldurma stansiyası, 2636 km uzunluğunda elektrik hava xətləri, 498 km uzunluğunda qaz kəməri, 10200 km uzunluğunda radio-telefon kommunikasiya xətləri, 3 ədəd televiziya stansiyası və ötürücülər və sair mövcud olmuşdur.

Laçın ərazisində toxuculuq sənəti də inkişaf etmişdi. Burada yundan toxunan at çulu, palaz, kilim, xalça, zili, xurcun, fərməş xüsusi gözəlliyilə seçilib. Təsədüfi deyil ki, dünyada "Qasımuşağı" adı ilə tanınan xalçanın yaranması məhz bu bölgənin adıyla bağlıdır.

Demirtaş, "Eğer anayasaya Türk milleti yazıyorsanız o halde Kürd milleti de yazılın. Kürd'ün de milleti var, hakkı hukuku var, onları da anayasaya yazın" dedi.

BDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, Kuzey Kürdistan'dan çekilen PKK'liler için, "Cehennemin dibine gitsinler diyen" Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ı eleştirdi. Demirtaş, "Müslümanım, vicdan sahibiyim diyen hükümet sözcüsü, cehennemin dibine gitsinler diyor. 5 yıldır hükümet, PKK'den sınır dışına çekilmesini talep ediyor. Böyle bir anlayış olabilir mi? Ben de diyorum ki, bu savaşı durdurup sınırların dışına çıkan gerillalar, yol-

Selahattin Demirtaş: Kürd'ün de hakkı hukuku var

unuz açık olsun. İnşallah mekanınız cennet olur" dedi.

Kürt işadamlarından memleketlerine yatırım yapmalarını isteyen Demirtaş, "Eğer Kürd işadamları burada yatırım yapmazsa tarih onların boynuna büyük bir vebal yükleyecek. Para kazanmayın demiyoruz, ama kefenin cebi yoktur, bunu unutmayın. Halkınıza karşı borcunuzu yatırım yaparak ödeyin" dedi. Anayasa konusuna değinen Demirtaş, "Eğer anayasaya Türk milleti yazıyorsanız o halde Kürd

milleti de yazılın. Ama diyorlar ki, Türk milletini anayasadan kimse çıkaramaz; o zaman çıkarmayın

Kürt'ü de yazın. Kürd'ün de milleti var, hakkı hukuku var, onları da anayasaya yazın." dedi.

Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın PKK'nin geri çekilmesine ilişkin kullandığı "Cehennemin dibine gitsinler" sözlerine BDP'den sert tepkiler geldi.

BDP Grup Başkanvekili Pervin Buldan, "Unutulmalıdır ki, cehenneme gitmesi gereken; inkarcı, asimilasyoncu zihniyettir. Yıllardır Kürt halkını

tepkisine yol açacak sözlerdir. Arınç'ın biran önce kendine gelmesi, ne söylediğinin farkına varması ve Kürt halkından derhal özür dilemesi gerekir. Bir halkın evlatlarına karşı böyle bir ifade kullanmak hiç kimsenin haddine değildir. Bu söylem barışa hizmet edecek bir söylem değildir. Bu söylemin ardında yatan

BDP'den Arınç'a 'Cehenneme gitsinler' tepkisi

şağılayan, hakaret eden, yok sayan, katliamlardan geçiren, dilini, kimliğini yasaklayan zihniyetin yeridir cehennem" dedi.

Buldan yaptığı yazılı açıklamada, geri çekilme aşamasının sorunsuz bir biçimde tamamlanmasının herkesin ortak sorumluluğu olduğunu belirterek, "O yüzden herkesin bu sürece sahip çıkması, duyarlı, hassas ve dikkatli olması, yaşanacak kimi provokasyon girişimlerine asla geçit vermemesi gerekir" dedi.

"ARINÇ KÜRT HALKINA HAKARET ETTİ"

Şu günkü ortamın iyi değerlendirilmesi gerektiğini vurgulayan Buldan, başta da hükümetin bu noktada doğru bir tutum sahibi olması gerektiğinin altını çizdi. Buldan, şöyle devam etti:

"Demokratik çözüm sürecine girdiğimiz bir süreçte olası provokasyonlara meydan vermemek, süreci tersine çevirecek provokatif girişimlere zemin hazırlamamak hükümetin en öncelikli sorumluluğudur. Özellikle bu süreçte kullanılan dil çok önemlidir. Kışkırtıcı, tahrik edici, sürece hizmet etmeyen, barış karşıtı odakların elini güçlendirebilecek, halkın hassasiyetleriyle oynayacak söylem ve ifadelerden herkesin kaçınması gerekir. Ne yazık ki dün hükümet cephesinden oldukça tahrik edici bir açıklama geldi. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın kullandığı bir ifade var ki, akla ziyandır. Kendisine sorulan bir soru üzerine geri çekilen silahlı güçler için "Cehennemin dibine gitsinler" ifadesini kullanacak kadar kendisini kaybeden Arınç Kürt halkına hakaret etmiştir. Bu ifadesinden dolayı kendisini kınıyoruz."

"ÖZÜR DİLEMELİ"

"Ölümlerin durduğu, göz yaşlarının dindiği bir süreçte, kullanılan bu dilin oldukça yaralayıcı, aşağılayıcı ve provokatif, ırkçı bir söylem" olduğunu savunana Buldan, "Bu sözler güven duygusunu zedeleyeceği gibi halkımızın da büyük

zihniyet asla çözümünden ve barıştan yana olamaz. Umuyor ve diliyoruz ki bu

söylem hükümetin bakış açısını yansıtmıyordur, sadece sözün sahibiyle sınırlıdır. Sayın Başbakan'a da bu noktada çağrı yapıyoruz. Lütfen bu süreçte kullanılan dile dikkat edilsin, süreci yaralayacak, provokasyonlara zemin hazırlayacak türden açıklamalara fırsat verilmesin. Unutulmalıdır ki, cehenneme gitmesi gereken; inkarcı, asimilasyoncu zihniyettir. Yıllardır Kürt halkını aşağılayan, hakaret eden, yok sayan, katliamlardan geçiren, dilini, kimliğini yasaklayan zihniyetin yeridir cehennem" dedi.

"SELAMETLE GİTSİNLER DEMEN GEREKİRDİ"

Arınç'a, "Barış ve demokrasiye beraber yürüdüğün insanlara neden beddua ediyorsun?" diye soran Buldan, "Bir Müslüman olarak bedduanın her zaman tersine döndüğünü bilmiyor musun? Cehenneme gitsinler demek yerine selamete gitsinler demen gerekirdi, çünkü yola çıkanlar hem Türkiye'yi hem de Ortadoğu'yu "cennete" dönüştürmek hayaliyle barışa ve kardeşliğe yürüyor. Müzakere süreçleri birbirine karşı sevgi, saygı ve etik kuralları içerisinde yürütülür. Beddua ederek birbirini rencide ederek değil. Özür bekliyoruz" ifadelerini kullandı.

"İNŞALLAH YERİNİZ CENNET OLACAKTIR"

BDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş da Şırnak'ta yaptığı açıklamada, Arınç'ın "Cehennemin dibine gitsinler" sözlerine sert tepki göstererek, "Barış için geri çekilen gerillaların yolu açık olsun. İnşallah yeriniz de cennet olacaktır" dedi. (ANKA)

Türkçe dışında dillerde yayın hakkı

Anayasa Uzlaşma'da BDP, 'THY uçaklarında Kürtçe anons' istedi

BDP'li Meral Daniş Beştaş, Türk Hava Yolları'nın (THY) bölgeye düzenlediği uçuşlarda Kürtçe anons yapılmasını istedi. MHP kanadı öneriyi 'bölme' girişimi olarak nitelendirdi.

İngilizce anons oluyor da neden Kürtçe olmasın

Anayasa Yazım Komisyonu'nun 'Basın Özgürlüğü' maddesinde BDP'li Meral Beştaş Daniş, Türk Hava Yolları'nın (THY) bölgeye düzenlediği uçuşlarda Kürtçe anons yapılmasını istedi. "Türkçe bilmeyen birçok vatandaş uçuşuyor. İngilizce anons oluyor da

neden Kürtçe olmuyor" diyen Daniş, Kürtçe anonsların yolcunun can güvenliği açısından da önemli olduğunu söyledi.

MHP Kürtçe anonsa karşı

çıkı

Daniş'in sözleri MHP kanadını kızdırdı. MHP'li Oktay Öztürk, öneriyi 'bölme' yönelik talep olarak değerlendirdi. MHP'lilerin,

Türkiye'nin yüzde 85'i Kürtçe mi konuşuyor' sözleri havayı gerginleştirdi. BDP'li Daniş, MHP'lilere, "Dil insan onurudur. Onur, dil, kimlik ve inançtır. Bu ülkede Türkçe bilmediği için yanlış teşhis konulan Kürt vatandaşları var" dedi. Atışmalar bir süre devam etti.

Türkçe dışında dillerde yayın hakkı

Anayasa Uzlaşma'nın son iki günkü toplantısında 'Basın Özgürlüğü'. "Temel Hak ve Özgürlükler" bölümünde yer alan "Dernek Kurma Özgürlüğü", "Sendika hakkı", "Toplu sözleşme ve grev hakkı" ile "Konut ve barınma hakkı" başlıklı maddeler görüşüldü. CHP ve BDP, Türkçe dışındaki dillerde yayın yapılması kanunla düzenlenir' önerisinde bulundu.

Hüda Par: Koruculuk sistemi tamamen kaldırılmalı

Hür Daha Partisi Van il başkanı Av. Rasim Saygın, koruculuk sisteminin kaldırılması gerektiğini söyledi.

Çözüm süreciyle beraber yeniden gündeme gelen koruculuk sistemiyle ilgili değerlendirmelerde bulunan Hür Daha Partisi (HÜDA-PAR) Van İl Başkanı Rasim Saygın, koruculuk sistemi kaldırılırsa gönüllü koruculuğun da bu kapsamda alınması gerektiğini belirtti.

Saygın, eğer bu sorun

çözülme isteniyorsa, askeri yetkisi olmayan tüm şahısların ellerindeki silahların alınması ve koruculuk sisteminin de geri dönüşü olmayacak şekilde kaldırılması gerektiğini ifade etti.

"Koruculuk sistemi amacının dışında kullanıldı"

Köylülerini eşkiyalardan ve yağmacılardan korumak amacıyla 1985 yılında köy kanununa yapılan eklemelerle koruculuk sisteminin getirildiğini hatırlatan Hür Daha Partisi Van İl Başkanı Av. Rasim Saygın, "Koruculuğun kuruluş amacı köylüleri ve köyü korumaktır. Köylüler arasında seçilen insanlardan bu sağlanıyordu. Fakat zamanla özellikle bölgede artan şiddet olayları ve PKK'nin bölgede

kendisi hissettirmesi ile güvenlik noktasında asker ve polisin yetersiz kalması nedeniyle bu bölgeyi bilen, bölge şartlarını iyi tahlil eden insanlara ihtiyaç duyuldu. Ve bu köy kanunundan yararlanılarak, sayıları artırılarak günümüze kadar gelindi. Nerdeyse muazzam bir orduya dönüşecek şekilde bir korucu ordusu oluşturuldu. Haliyle bu büyüyen silahlı güç karşısında devlet askeriyenin öngördüğü denetimleri de uygulayamadı. Terörle mücadele konusunda ne kadar başarılı oldular hususu ayrı bir mevzu fakat topluma sunmuş oldukları katkı hiç denecek kadar azdır. Çünkü sebep olduğu mağduriyetler ortada. Ve bu bir devletin güç açısından yetersizliğini ortaya koymuştur. Operasyonlar her ne kadar korucular komutanlara bağlı olarak hareket ettiseler de operasyonlardan sonra özellikle başıboş kalan denetimden uzak ellerinde silah ve güç bulunan, dolayısıyla her türlü hukuksuzluğu bulaşabilen bir kuvvet oluştu ve bu denetlenemedi. Haliyle ülkemizde özellikle ekonomik ve güvenlik nedeniyle oluşturulmuşsa da güvenlik açısından çok ciddi sorunları da beraberinde getirdiler. Haliyle gelinen noktada kaldırılmasının ve lağvedilmesini zorunlu buluyoruz" dedi.

"Bir bütün olarak bu sistem kaldırılmalıdır"

Gönüllü kuruculuk sistemine dokunulmamasını da değerlendiren Av. Saygın, koruculuk sisteminin tamamen köylerin korunması amacıyla ortaya çıktığını ancak bunun kötü amaçlarla kullanıldığına vurgu yaparak, "Bu gün

bu şekilde bu kapının açık bırakılması 1984'teki yapıdan çok da farklı olmayacaktır. Bu kapının açık bırakılması demek yarın ihtiyaç olduğunda bunu tekrar kullanım anlamına gelir haliyle eğer bu sorun kaldırılmak isteniyorsa temelli olarak askeri hiçbir yetkisi olmayan şahısların tamamının elinden silahlar alınmalıdır ve bir daha geri dönüşlerinin kolaylaştırılacak yollardan da uzak durulması gerekiyor. Fakat her ne kadar koruculuk sistemi ülkemiz açısından kimi sıkıntılar doğurmuşsa da bunlar lav edilirken bir şekilde bunlar devletin kullanmış olduğu ya da kendi yanın da çalıştırmış olduğu insanlardır. Nihayetinde bunlar kaldırılırsa de yeni sorunlara yol açmayacak şekilde bir yöntem de izlenmesi gerekmektedir. Yani bunlar eğer emeklilik haklarını elde etmişlerse emekliliğe ayrılmalı sağlanmalı işlerine son verilecekse kıdemleri ve diğer özlük hakları ödenmeli. Başka bir kamu kurumunda imkân varsa buralarda çalıştırılmalı fakat hangi çözüm yolu öngörülürse görülsün biz kesinlikle bu silahlı olarak toplum içerisinde yer almalarının doğru olmadığını düşündüğümüz için bunların ellerinden silahların alınması gerektiğini düşünmekteyiz. Dolayısıyla bahsedildiği şekliyle yani gönüllü korucular bırakılacak şekilde bir düzenleme yapılmamalıdır. Bir bütün olarak bu sistem kaldırılmalıdır" ifadelerini kullandı.

Saygın, 90'lı yıllarda koruculuk sisteminin mağdur ettiği insanların hakları iade edilmesi gerektiğinin altını çizdi. (Murat Dalgın - İLKHA)

haberdiryarbakir.com

Ankara'ya Avrupa çıkarması

Türkiye'deki barış görüşmelerine destek veren Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) ve Avrupa Birliği (AB) başkanları Ankara'yı ziyaret edecek.

AKPM Başkanı Jean Claude Mignon, 13-15 Mayıs tarihleri arasında Ankara'yı ziyaret edecek. Jean Claude Mignon, ziyareti sırasında Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Başbakan Recep T. Erdoğan, Meclis Başkanı, Dışişleri Bakanı, Aile ve Sosyal Politika Bakanı ve siyasi parti temsilcileri ile görüşmelerde bulunacak.

Ziyaret, AKPM'nin Türkiye raporunun kabul etmesi ve geri çekilme sürecine denk geliyor. AKPM, 23 Nisan günü kabul ettiği Türkiye raporunda "PKK'nin terörist faaliyetleri" ibaresi "Türkiye ile PKK arasındaki çatışma" şeklinde değiştirilmiş, PKK'ye yönelik "terörist" kavramı çıkarılarak "PKK'li aktivistler" ifadesi kullanılmıştı. Raporda Öcalan için ise "PKK lideri" ifadesi benimsenmişti. AKPM Başkanı Mignon, 22 Mart'ta Paris'te Türk Hükümeti'ne yaptığı yazılı çağrıda, "Kürt sorunun çözümü için İmralı'da Sayın Abdullah Öcalan ile başlatılmış olan görüşmeleri önemli bulduğumuz, Türkiye'nin ilerlemesi için bu görüşmelerin daha da derinlemesine devam etmesini dilediğimizizi beyan etmek isterim" demişti. AKPM'nin icra kurulu bürosunun tutumunu bu şekilde dile getiren Mignon, "Artık Türkiye

bu bölgede bu meselenin aşılmasına dair ileri bir hamle yaparak kendisinin de ilerlemesini

sağlamalı" çağrısı yapmıştı. Mignon, ayrıca Genel Kurul açılış konuşmasında Paris'te katledilen 3 Kürt kadın siyasetçi Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez'i anarak katliamı "kabul edilemez ve esef verici" olarak nitelemiş, aydınlatılması için Fransa yetkililerine de çağrıda bulunmuştu.

AB Başkanı 23 Mayıs'ta

AB Başkanı Herman von Rompuy ise 23 Mayıs'ta Ankara'ya gidecek. AB'nin Ankara Büyükelçisi Jean-Maurice Ripert, Erdoğan'ın Öcalan ile görüşmesini "çok cesur" bulduklarını ve desteklediklerini belirtmiş, AB'nin katılım öncesi mali yardımlarının (IPA) Kürt illerinin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasını amaçlayan projelerde kullanılabilmesini söylemişti. AB Başkanı'nın da benzer destek açıklamalarında bulunması bekleniyor. **HABER MERKEZİ**

Irak ordusundan Peşmerge'ye katılım

Irak ordusuna ait Süleymaniye'deki 16. Tugay, Tugay'daki Arap asker ve subayların çıkarılmasından sonra Kürdistan Bölge-

sel Yönetimine bağlı Peşmerge Bakanlığına katıldı.

Irak ordusuna ait Süleymaniye'deki 16. Tugayın Kürdistan Bölgesel Yönetimine bağlı Peşmerge Bakanlığına katıldığı öne sürülüyor.

"Yakın Doğu Haber" sitesinin aktardığına göre, Kurdpress haber ajansına özel bir demeç veren Peşmerge güçlerine bağlı üst düzey bir yetkili, Süleymaniye'deki 16. Tugay'daki Arap asker ve subayların çıkarılmasından sonra Tugaya Peşmerge güçlerine katılması emri verildiğini açıkladı.

Tuzhurmatu'daki Peşmerge yetkilisi, yaptığı açıklamada, "Irak merkezi hükümeti, Süleymaniye'deki 16. Tugay'da bulunan tüm Kürt subay ve komutanları başka bir bölgeye gönderip Kürtlerin yerine Arap subaylar atanması yönünde emir verdi. Kürt komutanlar ve subaylar ise bu emre karşı çıktı." dedi.

İsminin açıklanmasını istemeyen Kürt askeri yetkili, Irak merkezi hükümetini 16. Tugay'daki Kürt subayları eğitim gerekçe-

siyle başka bölgelere göndermeye çalışarak suçlayarak Irak hükümetinin Kürt subay ve askerlerin Nakşibendi ve el-Kaide gruplarına karşı mücadele etmemesini buna gerekçe olarak ileri sürdüğünü söyledi.

16. Tugay'daki Kürt subayların 7 Mayıs'ta sayıları hiç de az olmayan Arap askerleri çıkarma ve 16. Tugayı Peşmerge güçlerine bağlama kararı aldıklarını belirten peşmerge yetkilisi, Kürt komutanların

tugaya ait ağır ve hafif silahlarla askeri araç ve teçhizatı Irak ordusuna vermediğini ve tugaydan ihraç ettikleri Arap askerlerin de bu silahları ve askeri araçları götürmesine izin vermediklerini söyledi.

16. Tugayın halen Tuzhurmatu ve çevresinde bulunduğunu belirten Kürt yetkili, Irak ordusunun Kara Tepe ile Cebel Hamreyn ve civarında bulunduğunu, 16. Tugay'la Uyanış Konseyi güçlerinin de bu bölgelerde yer aldığını ifade etti.

Peşmerge yetkilisi, 16. Tugay'ın Nakşibendi ve el-Kaide militanlarına karşı mücadele edip etmediği yönündeki bir soruya da "mücadele etmemek bir yana, onlara en ufak bir müsamaha dahi gösterilmedi, hatta bazı Kürt askerler onlarla çatışmada öldürüldü. Nakşibendi ve el-Kaide gruplarına ait çok sayıda silah ve mühimmatı onlar ele geçirdi. Silahlı gruplar Süleyman Beg bölgesinde bulunduğu zaman 16. Tugay güçleri helikopterlerle ve ağır silahlarla onlara operasyon yaptı. **Radikal.com.tr**

Türkiye son derece tarihsel bir dönemeçten geçmektedir. Bazı çevreler hala bunun farkında değil. Eski alışagelmış klişelerle ve ucuz politikalarla işlerin eskisi gibi idare edilebileceğini sanıyor. Uzun zaman PKK ve diğer bileşenler Öcalan'ı dinler mi? Öcalan'ın liderliği test edilecek vb propagandalarla idare ettiler. Bunun başını çekenlerden biri de başbakanın danışmanıydı. Anlaşılan hükümet de bu durumdan yararlanmak istiyordu.

Bütün bu sorular karşılığını buldu. Kürt hareketi her zamankinden daha fazla önderliği etrafında kenetlendi. Bu propaganda ve oyunları boşa çıkardı. Çözüm iradesini bir manifesto niteliğinde Newroz'da Amed'de dünyaya ilan etti. Sayın Öcalan hükümetin işini de kolaylaştırmak ve süreci hızlandırmak için gerillaların sınır dışına çekilmesini kabul etti. KCK Yürütme Konseyi de buna göre hareket edeceklerini ve bu tarihi adımı 8 Mayıs'ta pratiğe geçireceklerini açıkladılar.

Gerilla güçlerinin geri çekilme süreci fiilen başladı. Haber tüm dünyada yankı uyandırdı. PKK'nin sözünde durduğunu ve sürece ciddi yaklaştığını hepsi haber olarak verdi. Türkiye'de ise bir kesim, hükümete niye bu oyunu durdunuz, nasıl çıkmalarına izin verdiniz, vurmanız gerek diye devlet olmayı hatırlatıyor, savaş çığırkanlığı yapıyor. Sanki bu devlet ve ordu bunca yıl vuruyor, savaşıyor muş havasındalar. Ordu vurursa gerilla da vurur. Bu da savaşın yıllar boyu sürmesi ve acıların, yıkımların artması dışında bir kapıya çıkmaz.

Egemen olmayı ve hükmetmeyi hala doğal bir hak olarak görme anlayışı Türk basınının ve yöneticilerinin yakasını bırakmış değil. Hala Kürtlere ve PKK'ye ayar vermeye, ne isteyip ne istemeyeceklerine kendileri karar vermek istemekte idirler. Sanki bunlar hiç olmamış ve denenmemiş gibi. Onbinlerce insan öldürdünüz, binlerce köy yaktınız, hukuku ve insanlığı hiçe sayarak şehirlerin göbeğinde binlerce insanın kafasına sıkarak yargısız infaz yaptınız. Tüm bunlara rağmen Kürtleri yenmeyi başaramadınız. Eğer yenseydiniz Dersim katliamında, Şeyh Sait döneminde olduğu gibi tüm acımasızlıklarınıza rağmen üzerine bir bardak su içip zafer kutlamaları

Barış ve demokrasi bir lütuf değildir

yapardınız. Ne hesap soran kalırdı ne de hesap vermeye kimse tenezzül ederdi.

MHP'ye bakalım, katliam, yoketme ve imha dışında Kürtlere neyi layık görüyorlar. Sanki tarihsel hakları var, Kürtler mutlaka Türk olacaklar. Yoksa öldürür ve yokederiz dayatması var. Ve bu zihniyet neredeyse yüzyıldır devlete hakimdi ve Kürtlere çektilerilmeyen bir şey kalmadı. "Vur de vuralım, öl de ölelim" sloganlarıyla D. Bahçeli karşılanıyor. Bir parti başkanı ve sözde sivil bir politikacı bizim ölme ve öldürmeyle ne isimiz var diyeceğine onun da günü gelecek diyor. Bu Türkiye'de normal karşılanan bir politika hakkı ve tarzi olarak görülüyor.

MHP sokaklara gençleri dökmediği, 12 Eylül öncesinde olduğu insanları öldürmediği için Devlet Bahçeli'ye övgüler dizildi. Tam bir garabet örneği. Halbuki yasal, sivil bir partinin insanları

sahne olmaktadır. Yeni bir kızılma koalisyonu oluşmaktadır. İşçi partisinden MHP'sine ve CHP'nin ulusalcı kanadına kadar yeni bir ırkçı, anti-demokratik cephe karşımızda durmaktadır. Buna karşı doğal olarak barıştan ve demokrasiden yana güçlerin birleşmesi ve hızla hareket etmesi gerekmektedir. Türkiye'nin yeniden şekillenmesi bu güçler arasındaki mücadeleler sonucu şekillenecektir.

Bu gerçekler ortada dururken hükümet yetkilileri hala kendilerini tam olarak çözüme ve barışa adapte edebilmiş değiller. Görünen haliyle süreci sahipleniyorlar. Kansız ve çatışmasız bir süreç işlesin istiyorlar. O zaman buna göre cesaretili olmaları ve ırkçı, egemen söylemlerden uzak durmaları gerekir. Ancak zihinleri ve söylemleri hala çok sorunlu. En son iki gün önce başbakan yardımcısı sayın Bülent Arınç'ın

söyledikleri hiç mi hiç kabul edilecek cinsten değildi. Hükümet sözcüsü Arınç gerilla güçlerinin tarihsel önemdeki geri çekilişi ve çözüme ortam sunma girişimleri karşısında karşılaştığı eleştirileri demokratik bir söylemle cevaplayacağına, "cehennemin dibine gitsinler" biçiminde düşmanca, bastırıldığı nefret söylemiyle dile getirdi. Gerilla güçleri bu ülkenin çocukları ve kendi ülkelerinde yaşıyorlar. Ama sayın Arınç hala Türkiye'yi

Türklerin malı olarak algılamaya devam ediyor demek. Halbuki bu ülkenin çocukları barış süreci kolaylaşsın, hükümetin eli güçlensin diye, Kürtlerin bir sürü kaygı ve eleştirileri altında geri çekiliyorlar. Onlara saygı duymaya nefret söylemi işi sadece zorlaştırır. Ayrıca hükümet ve Arınç'ın partisi onları cehenneme göndermek için çok uğraştılar. Ama yenmeyi başarmadılar. Yenemediğiniz ve barış yapmaya çalıştığınız bir halk ve onun temsilcilerine karşı saygılı olacaksınız. Unutmayın yarın yine yüzyüze geleceğiz.

Herkes artık tutumunu daha net belirliyor. Kürtler de dostlarını ve düşmanlarını daha iyi görüyor. Kürt halkı tüm mevzileri kendi emeği ve direnişiyle kazandı. Kimseye minnet borcu yok. Bundan sonra da kimse Kürtlere abilik ve büyüklük taşıyamaz. Herkes bulunduğu yeri bilmelidir.

YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

Beriwan'a pasaport yasağı

Zürih Türk Konsoloslukluğu, Beriwan ismine Türkçe olmadığı için Türkiye Cumhuriyeti Devleti pasaportu vermedi. Ailenin Türkiye Nüfus Müdürlüğü'ne yaptığı itiraz ise Türkiye İçişleri Bakanlığı'ndan ret yanıtı geldi.

Uzun yıllardır İsviçre'de sürgünde yaşayan bir aile, Türkiye'ye gitmek için Türkiye Konsoloslukluğu'na yaptığı başvuruya ret cevabı aldı. Konsolosluk ailenin kızlarına Beriwan ismi takıldığını ve bu ismin Türkçe olmadığını belirterek, başvuruya olumsuz yanıt verdi. Aile, bunun

üzerine Türkiye Nüfus Müdürü Dr. Mehmet Sarıcan'a yazılı itirazda bulundu. Bir süre sonra ailenin başvurusuna İçişleri Bakanlığı'ndan yanıt geldi. Herkesin anlayamayacağı bir dille yazılan yazılı yanıtın son cümlesinde "Çocuklara konulacak adlar Türk alfabesine uygun olmalıdır" denildi. TC İçişleri Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı Mustafa Karabina imzalı yanıt sonrası ailenin pasaport istemi "Beriwan" ismi nedeniyle reddedildi.

Beriwan'ın annesi, kızının burada doğup büyüdüğünü, asla

Beriwan isminden vazgeçmeyeceğini aktarıyor. Anne, barış ve çözüm sürecinde Beriwan ismine pasaport verilmemesini de kamuoyunun taktirine bıraktığını ve mücadelesini sürdüreceğini söyledi. Anne, "Umarım Türkiye bir W harfine takılmaz ve 21 yıldır süren ülke hasretimiz son bulur" dedi.

ALİ ÖZŞERİK/ZÜRİH

Ortadoğu'da zihniyet devrimi

Kapitalist modernite küresel çapta olduğu gibi Ortadoğu'ya da öncelikle hegemonik zihniyetle giriş yaptı. Oryantalizm denilen zihniyet hegemonyacılığı yüzyıllar öncesine dayanır. Belki de Greko-Romen kültür yayılmacılığına kadar uzanır. Ortaçağ Haçlı Seferleri ağırlıklı olarak zihniyet savaşlarıydı. Fakat asıl düşünce fethi, kapitalist modernitenin yükselişiyle gelişti. Unutmamak gerekir ki, Batı Avrupa'nın yükselişindeki temel öge hakikat bilincindeki üstünlüktür. Doğu tecrübesini kendi somut koşullarına uyarılmanın bunda belirleyici payı vardır. Rönesans, Reformasyon ve Aydınlanma çağları Batı Avrupa'nın hakikat algısını dünya çapında üstün kıldı. Kendisini çözümlendiği oranda dünyayı, özellikle Ortadoğu'yu da çözümlendi. Kapitalizm yeni doğmakta olan birçok olumlu gelişmeyi sahiplendiği gibi, hakikat algısı üzerinde de tekel kurdu. 19. yüzyıl başlarında hakikat algısı üzerinde çoktan tekelini kurmuştu. Ortadoğu'ya da hakikat algısındaki üstünlükle giriş yaptı. Öncelikle misyonerler bölgenin yeniden keşfini başlattılar. Daha sonra gezginler ve bilimsel araştırmacıların bölge hakkındaki algılamaları, oryantizm olarak bir düşünce ekolüne dönüştü. Oryantalizm, Batı Avrupa uygarlığının zihniyet hegemonyası demektir. 19. yüzyıldan itibaren Doğu'nun zihniyet bağımsızlığı giderek yitirildi. Oryantalist düşünceler egemen kılındı. Doğulu aydınlar ve elitler de oryantizm düşüncesinin egemenliğine girdi. Milliyetçilik başta olmak üzere, liberalizmin tüm düşünce versiyonları Doğu zihniyetini istila etti. Yeni islamcı ve diğer dini düşünce hareketleri bile oryantizm kalıpları üzerinde gelişti.

20. yüzyılla birlikte gelişen ulus devletçilik hareketleri özünde oryantizm düşüncesinin ajan kurumları niteliğindedirler. Ulus devlet kurucuları, çokça iddia ettikleri gibi bağımsızlıkçı düşünceye sahip değildiler, olamazlardı da. Sol düşünce de dahil, 20. yüzyılın bütün düşünce formları, Ortadoğu'da oryantizmin damgasını taşımaktaydı. Sosyal bilim adına bölgeye uyarlanan düşüncelere ne kadar evrensel bilim hakikatleri dence de, özünde hepsi oryantistti. Oryantalizm gücünü elbette eski zihniyet kalıplarına göre hakikate çok daha yakın olmasından almaktadır. Oryantalizmi eleştirenlerin düşüncelerindeki hakikat payı oryantistlere göre zayıf olduğu için başarılı olamıyorlardı. Aynı şey oryantizm iktidar elitleri için de söylenebilir. Oryantalist iktidar elitleri, örneğin Jöntürkler, İttihat ve Terakki Cemiyeti gibi elitler, güçlerini eski zihniyetlere göre daha güçlü olan oryantizm zihniyetlerinden alıyorlardı. Bu

durum onların hem meşruiyet hem de cumhuriyet dönemindeki iktidar savaşımından başarılı çıkmalarının temel nedenidir. Türk milliyetçiliğinin arkasındaki güç kaynağının Batı oryantizmi olduğunu iyi bilmek gerekir. İktidar elitlerinin kiblelerini çoktan Mekke'den Paris'e doğru çevirmelerinin nedeni, oryantizm düşüncesinin kendilerinde yol açtığı güçlenme ve başarıydı. Ulus devlet inşalarıyla oryantizm düşünce zirveye yerleşti. Diğer tüm zihniyetler üzerinde tekel kurdu. Oryantalizm sadece ideolojik alanda değil, sanat alanında da tekelini kurdu. Geleneksel ahlakı çöz-

erek, Batı'nın etik kalıplarına yol açtı.

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, dünya genelinde olduğu gibi, Ortadoğu'da da zihniyet tekelleri aşınmaya başladı. 1968'lerdeki kültürel devrim, oryantizm tekelinde gedikler açmaya başladı. Bu dönem, liberal ideolojinin ve pozitivist bilimciliğin üstünlüğünü yitirmeye başladığı yıllardı. 1990'da reel sosyalizmin hızlanan çözüldüğü, liberal pozitivist düşüncesinin egemenliğini daha da sarstı. Özellikle sosyal bilimcilik büyük yara aldı. Kapitalist modernitenin zihniyet tekeli ilk ciddi sarsıntıyı yaşadı. Postmodern denen birçok akım ortaya çıktı. Feminizm, ekoloji, kültüralizm ve yeni sol düşünce ekolleri gelişti. 1970'lerde derinleşen kapitalizmin yapısal bunalımı, zihniyet bunalımıyla birlikte yaşandı. Bu gittikçe derinleşen bir bunalımdı. Eski düşünce tekeli bir daha kurulumazcasına yıkıldı. Liberal ideolojinin bir varyantı olan oryantizm de bu yıkılıştan payını aldı. Doğu hakkındaki düşünce egemenliği parçalandı. Başta Gordon Childe, Samuel Kramer ve Andre Gunder Frank olmak üzere, Ortadoğu'nun merkezi uygarlık sistemi olarak rolünü açığa çıkaran çok sayıda düşünür, düşünce devrimine önemli katkıda bulundular. Kapitalist modernitenin sınırlarını ve Doğu'nun merkezi uygarlık sistemlerine bağlı gelişimini ortaya koydukça, gerçek bir düşünce

Rönesans'ı yaşandı. Savunmalarda gittikçe derinleşen ve genişleyen halkalar halinde geliştirmeye çalıştığımız demokratik siyaset ve demokratik modernite hakkındaki düşüncelerimiz, farkında olmadan bu düşünce insanların düşüncelerini tamamlayıcı nitelikte oldu. Merkezi uygarlık sisteminin doğuşundan Batı Avrupa'da kapitalist modernitenin yükselişindeki rolüne kadar yapılan değerlendirmeler ana hatlarıyla doğruydular.

Liberal ve oryantizm zihniyete karşı tüm bu devrimci düşünce etkenlerinin birleşik etkisi, 1990'lardan itibaren

düşüncedeki hakikat payını artırdık. Hakikat payı artmış düşüncelerle pratiğe yöneldikçe, daha başarılı pratiklerin yaşanması kaçınılmaz oldu. Çıkarılması gereken temel sonuç, daha büyük hakikatin ve bu hakikatlerin yol açtığı büyük yaşamsal eylemlerin gerektiğinde tek bir sözle başladığıdır. Söze dürüstçe bağlılık ve yaşamla bütünleşme çabasıyla vazgeçilmedikçe, hakikatin büyümesi ve toplumda kendini özgür yaşamın zaferi gibi sunması kaçınılmazdır. Toplumlar adeta suya hasret topraklar gibi hakikate susamış olgulardır. Bu hasret giderildikçe, toprağın yeşermesi gibi toplumlar da özgür ve demokratik yaşamla tanışırlar. Kapitalist modernite ortaçağ boyunca kilisenin elinde tuttuğu zihniyet egemenliğini laiklik yanlısı üniversite kurumları vasıtasıyla kırdı. Üniversiteler üzerinde kurduğu tekelle Rönesans, Reformasyon ve Aydınlanma çağının bilimsel, felsefi ve sanatsal kazanımlarını kendisine mal etti. 19. yüzyıl bu bakımdan kapitalizmin bilim, felsefe ve sanat üzerindeki egemenliğinin kesinleştiği yüzyıldır. 20. yüzyılın sonlarında sistemin genel yapılanmasındaki bunalım ve çözümlere uygun olarak, yaklaşık iki yüzyıl süren bu egemenliğin kendisinde de bunalım ve çözümler yaşandı. Felsefe uygulamalı bilimsel teknikler karşısında eski önemini yitirmiş, bilimin kendisi sayısı bilinmeyen araştırma tekniklerine dönüşmüş, sanat ise klasik çağdan sonra ekol değerini yitirerek yığın endüstrisi halinde kaba bir metaya indirgenmişti. Sonuçta kapitalizmin, ulus devletçiliğinin ve endüstriyalizmin basit çıkar araçları haline gelmişlerdi. Böylece esas işlevleri olan hakikati araştırma ve ifade etme yeteneklerini kaybetmişlerdi. Bilim, felsefe ve sanatın bunalımla kastedilen, bu hakikati araştırma ve ifade etme yetenekleriydi. Ortadoğu'da benzer süreç, 12. yüzyılda islam medrese dogmatizminin felsefe, bilim ve sanat karşısında egemenlik kazanmasıyla yaşanmıştı. Batı'da bilim, felsefe ve sanatta yaşanan bunalım, Ortadoğu'da oryantizmin gözden düşmesiyle anlam buldu. Bu yönüyle olumlu bir gelişmeydi, ama alternatif zihniyet devrimini gerçekleştirmediği için riskler taşımaktaydı. Bölgede Batı'nın hegemonik zihniyetine, sanat ve yaşam tarzına karşı sınırlı bazı gelişmeler ortaya çıkmasına rağmen, köklü bir devrim yaşanmamıştır. Her alanda olduğu gibi bu alanda da bunalım devam etmektedir. Ortadoğu bu bunalımın doğurduğu riskleri fırsata dönüştürebilir. Bunun için demokratik modernitenin demokratik ulus, komünal piyasa ekonomisi ve ekolojik endüstri unsurlarına

ilham ve yön veren, kendi tarihsel ve kültürel temellerine uygun olan felsefe, bilim ve sanat devrimini gerçekleştirebilir; diğer anlamda Rönesans, Reformasyon ve Aydınlanma çağlarını iç içe ve yoğunca yani devrimci tarzda gerçekleştirip yaşamsallaştırabilir. Bu doğrultuda Batı'yı taklit etmesine gerek yoktur. Evrensel kazanımlar paylaşılabilirlikle, esas olan kendi mekansal ve tarihsel yaratıcılığını sergilemek ve kendi öz devrimini gerçekleştirmektir.

Demokratik modernite kuram ve kavramlarına uygun olarak geliştirilen Kürdistan Devrimi'nin bir şansı da, kapitalist modernitenin yaşadığı zihniyet ve yaşam tarzındaki bunalım döneminde gerçekleşmekte oluşudur. Fransız ve Rus Devrimleri başta olmak üzere, 19. ve 20. yüzyıldaki devrimlerin büyük kısmı, kapitalist modernitenin zihniyet ve yaşam tarzını aşamayan devrimlerdi. Soylu çabalarına ve alternatif olma hayallerine rağmen başarıları sınırlı oldu. Şüphesiz geride değerli bir miras, halen yaşayan hakikat payı yüksek zihniyet kazanımları ve etik estetik yaşam değerleri bırakmışlardı. Kürdistan Devrimi bu değerli zihniyet ve yaşam kazanımlarını kendi öz pratiğinde birleştirerek, şansını çok iyi değerlendirebilir. Kapitalist modernitenin tuzak yüklü, hakikati yutan ve çılgın tüketim canavarları haline getirdiği bireyciliğe ve bireyciliği doğuran azami karcılık, ulus devletçilik ve endüstricilik unsurlarına karşı demokratik ulus, komünal ekonomi ve ekolojik endüstrinin iç içe inşa edilmesinin toplumsal yaşam tarzına dönüştürülmesiyle gerçekleştirilecek demokratik ve sosyalist bireyi yaşamsallaştırabilir. Kendi zihniyet, etik, estetik devrimini alabildiğine derinleştirip bireye mal ederek Ortadoğu halklarına taşıyabilir. Ortadoğu'nun her zaman bütünsellik ve evrensellik arz eden tarihsel kültürüne kendi öz devrimiyle önemli katkıda bulunabilir. Bunun için yaşamın kendisini ve her alanını bir okul olarak değerlendirebilir. Her şeyini yitirmiş halklar ve bireylerin olumlu anlamda bir şansı da devrimsel değerleri, özgür, etik ve estetik yüklü yaşamları susamışçasına benimsemesi ve özümsemesidir. Varsın kapitalist modernitenin kusmukları bize bulaşmasın. İy ki ya bulaşmamış ya da çok az bulaşmıştır. Daha görkemli olanı, kendi toplumsal doğamıza ve bireysel etkinliğimize uygun demokratik modernite değerlerini, onun demokratik ulus, komünal ekonomik ve ekolojik yaşam tarzını, bunun bilimini, felsefesini ve sanatını özgürce, eşitçe ve demokratikçe paylaşmak ve topluma mal etmektir.

Gerillalara yönelik "cehennemin dibine gitsinler" diyen Bülent Arınç'a BDP'lilerden cevap gecikmedi. Pervin Buldan, "Bir halkın evlatlarına karşı böyle bir ifade kullanmak hiç kimsenin haddine değildir. Kürt halkından özür dilemeli" dedi.

BDP Grup Başkanvekili Pervin Buldan, Bülent Arınç'ın gerillanın geri çekilmesine ilişkin sözlerini kınayarak, Arınç'ın Kürt halkından özür dilemesini istedi.

BDP Grup Başkanvekili ve Iğdır Milletvekili Pervin Buldan, Meclis'te düzenlediği basın toplantısında, Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın gerillanın geri çekilmesine ilişkin "Cehennemin dibine gitsinler" açıklamasını kınadı. Buldan, Türkiye halklarının tarihsel bir süreçten geçtiğini ve Kürt sorununun demokratik çözümü noktasında başlayan yeni sürecin, herkesi umutlandırdığını hatırlatarak, "Bir avuç ırkçı-statüko dışındaki bu ülkede yaşayan herkes, akan kanın durdurulmasından yana, kalıcı bir barış sürecinin başlatılmasından yana. Bu konuda yeni sürece yönelik güçlü bir toplumsal destek var" dedi.

Provokatif girişimler

Ölümlerin kalıcı olarak ülkenin gündeminden hızla çıkartılması noktasında oldukça hızlı ve kararlı bir süreç yaşandığını belirten Buldan, "Sayın Öcalan'ın ve Kürt tarafının ortaya koymuş olduğu çözüm ve barış iradesi kararlı ve güçlü adımlarla ilerliyor" ifadelerini kullandı. Buldan, Kürt

Arınç haddini bilsin

halkının ortaya koyduğu barış iradesinin en somut göstergesinin PKK'nin taahhüt ettiği gibi silahlı güçlerini 8 Mayıs itibarıyla sınır dışına çekmeye başlaması olduğunu vurgularak, geri çekilme aşamasının sorunsuz bir biçimde tamamlanması için herkesin bu sürece sahip çıkması; duyarlı, hassas ve dikkatli olması, yaşanacak kimi provokasyon girişimlerine asla geçit vermemesi gerektiğinin altını çizdi. Hükümetin doğru tutum alması; kışkırtıcı, tahrik edici, sürece hizmet etmeyen, barış karşıtı odakların elini güçlendirebilecek, halkın hassasiyetleriyle oynayacak söylem ve ifadelerden kaçınması gerektiğini belirten Bul-

dan, "Demokratik çözüm sürecine girdiğimiz bir süreçte olası provokasyonlara meydan vermemek, süreci tersine çevirecek provokatif girişimlere zemin hazırlamamak hükümetin en öncelikli sorumluluğudur" dedi.

'Arınç'ın sözleri akla ziyan' Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın önceki gün geri çekilen

haddine değildir" dedi. Arınç'ın söyleminin ardında yatan zihniyetin çözümden ve barıştan yana olamayacağını vurgulayan Buldan, "Umuyor ve diliyoruz ki

kimliğini yasaklayan zihniyet olduğunu vurgulayan Buldan, Arınç'a, "Barış ve demokrasiye beraber yürüdüğün insanlara neden beddua ediyorsun? Bir

bu söylem hükümetin bakış açısını yansıtmıyordur, sadece sözün sahibiyle sınırlıdır. Sayın Başbakan'a da bu noktada çağrı yapıyoruz. Lütfen bu süreçte kullanılan dile dikkat edilsin, süreci yaralayacak, provokasyonlara zemin hazırlayacak türden açıklamalara fırsat verilmesin" dedi.

'Özür bekliyoruz'

Cehenneme gitmesi gerekenin inkarcı, asimilasyoncu Kürt halkını aşağılayan, hakaret eden, yok sayan, katliamlardan geçiren, dilini,

Müslüman olarak bedduanın her zaman tersine döndüğünü bilmiyor musun?" sorularını yöneltti.

Yola çıkan gerillaların hem Türkiye'yi hem de Ortadoğu'yu "cennete" dönüştürmek hayaliyle barışa ve kardeşliğe yürüdüğünü hatırlatan Buldan, "Müzakere süreçleri birbirine karşı sevgi, saygı ve etik kuralları içerisinde yürütülür. Beddua ederek birbirini rencide ederek değil" diyerek, Arınç'ın özür dilemesini talep etti.

ETHA/ANKARA

KCK ile Goran görüştü

Kürt Ulusal Konferansı çalışmalarını hızlandıran Koma Civakên Kurdistan (KCK), YNK ile yapılan üst düzey görüşmenin ardından Goran Hareketi ile de biraraya geldi.

KCK, Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın 21 Mart Newroz çağrısı ardından ilk kez kamuoyuna açık şekilde temaslarda bulunuyor. 5 Mayıs'ta YNK'li üst düzey yöneticilerle görüşen KCK, Federal Kürdistan Bölgesi parti ve organizasyonlarıyla temaslarnı sürdürüyor. KCK'den bir heyet 9 Mayıs Perşembe günü ana muhalefet partisi Goran Hareketi'yle görüştü.

KCK'liler Goran Hareketi Başkanı Noşîrwan Mistefa'yı Süleymaniye'deki merkezlerinde ziyaret etti. Goran Hareketi'nden çok sayıda üst düzey yetkilinin de hazır bulunduğu görüşmeye, KCK heyeti adına KCK Yürütme Konseyi üyeleri Sozdar Avesta, Zeki Şengali ve KCK Dış İlişkiler Komitesi Üyesi Ferhan Amara katıldı.

Temel konu: Ulusal Konferans

Görüşmeye ilişkin bilgi veren Ferhan Amara, Türkiye'de sürmekte olan barış görüşmelerinin de konuşulduğu görüşmede, ana konunun Kürt Ulusal Konferansı olduğunu söyledi. Görüşmenin karşılıklı olumlu ve iyimser bir havada geçtiğini aktaran Amara, Kürt Ulusal Konferansı için bir "hazırlık komisyonunun" oluşturulması konusunda fikir birliği sağlandığını dile getirdi.

Ulusal Konferansa ilişkin olarak Goran Hareketi'nin tutumunun da "Kürt Ulusal Konferansı'nın gerekli ama konferansın bazı kesimlerin veya kişilerin hizmetinde değil, Kürtlerin ve

Kürdistan'ın hizmetinde olması gerektiği" yönünde olduğu öğrenildi. Goran Hareketi'nin ayrıca Türkiye'de sürmekte olan "çözüm süreci" görüş-

melerine de destek verdiği belirtildi.

Diğer görüşmeler

KCK Dış İlişkiler Komitesi üyesi Ferhan Amara, basına yansıyan Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK) görüşmesinden sonra Sosyalistler, Hizbi Ayende ve Rojava'dan Partiye Peşveru ile de görüştüklerini söyledi. Amara, Federal Kürdistan'daki partilerin yanı sıra Rojava ve Rojhilat'taki tüm Kürt partileriyle görüşmeyi planladıklarını belirtti.

KCK'nin ilk kez basına yansıyan temasları 5 Mayıs'ta YNK ile başlamıştı. KCK Yürütme Konseyi Üyesi Sabri Ok ve KCK Dış İlişkileri Sorumlusu Ahmed Deniz'den oluşan heyet, YNK Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Berhem Salih ile politbüro üyeleri Kadir Heme Can, Çeto Hiwezi ve Mahmud Hacı Salî'yle görüşmüştü. Görüşmede Kürt konferansı konuşulurken, KCK'li heyet YNK'den Kürt partiler arasındaki duvarların kaldırılması ve taraflar arasındaki görüşmelerin normalleşmesini isterken, YNK'liler de bu talebi olumlu karşıladıklarını belirtmişti.

DIHA/SÜLEYMANİYE

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün "Aslında devlet Türk devletidir" sahiciliği, kapsama alanına dair sanal tesellesini örtmeyecek netliktedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti yerine 'Türk devleti' diyen Gül, sonuna kadar haklıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, norm-form; yapı-fonksiyon olarak Türk egemenliğini esas alan fiktif bir ırk devletidir. Demografik yapı ve özellikler, güç menziliinde olduğu için pek umursamadı. Cari anayasanın, değiştirilemez ikinci maddesinde dokunulmaz kılınan başlangıcı, vatan, millet ve devletin adlandırmasını

HABER ÖTESİ: Türk devleti!..

belirtmekle yetinmiyor; bunları tanımlayarak egemenliğini tescilliyor. 6. maddede-

ki egemenlik ve millet korelasyonu pekiştirerek 66. maddede muazzam bir hileyle 'Türk' tanımı yapıp vatandaşlığı da bu cendereye alıyor...

Devletin, Türk devleti; milletin Türk milleti; egemenliğin de kayıtsız şartsız Türk milletinin olduğunu hem bağlayıcı metinler hem de zoru tereddütsüz kullanan devlet aygıtlarından biliyoruz. Anayasadan başlayıp bütün yasal metinlere hakim olan Türk egemenliği, hakimiyetini de tahkim etmek için karakterini zerkettiği devlet aygıtını kendisiyle birlikte kutsallaştırıp varlığını ve bütünselliğini dokunulmaz kılarak, silahlı muhafaza etti. Bunun için millet, savunma ve vatan mefhumlarını alabildiğine istismar ederek teslim aldığı 'Türk'

kimliğiyle oynayıp, kapsamında yücelttiği ama gerçekte endoktrinasyonla kötürümleştirdiği kalabalığı da gönüllü neferlere çevirdi. Devlet tanrısına secde eden çeşitli kıyafetler içindeki ortak imanlı kalabalık, 'Türk'ün egemenlik iştahını abartıp obur, bayağı, bol maskeli bir zorba olarak varlığını sürdürmesinin zemini oldu. Devlet-milleti döngüsünün simbiyotik sürdürülebilirliği üzerinde sefa süren 'Türk' egemen zorbalığının karşı zor üreteceği muhakkaktı. 'Büyük', 'yüce', 'aziz', 'kutsal' gibi sıfatların seri üretimini tarihsel barbarlığının küçük ölçekli tatminine tahvil ederken ayağına

gelen basışın, yarım yüzyıl sonra yüzüne çarpan soğuk gerçeklik olduğunu geç fark etti. Bütün hünerlerine rağmen inatçı bir itirazın ötesinde kutsal döngüsünü bozan kabusa dönüşen karşı zorun, çatlatma potansiyelinin artık gerçekleşebilir aygıtlara kavuşma riskini en az hasarla atlatma telaşında. Bunun tatlı bir telaş olmasını dilerdik ama zoraki bir pozun donan görüntüsünün ardından rutine devamın asabiyeti sarmış...

Şimdi devlet kendi içinde çalkalanırken bağlı/bağımlı bütün uzuvlar sallanıyor. İktidar kavgası, safların yeniden belirlenmesini, direkt/dolaylı bileşimleri, göz süzmeleri, el uzatmaları, ayak sürtmeleri sesli hale getirmeye başlıyor...

Bir egemenlik maskesi olan üretilmiş 'Türklük' üzerinde halklara yeniden 1924 model tornalarından kalıp çıkarmak mümkün olmayacak. Sorun, zaten fiilen çoklu olan toplumsal bileşenlerin, teorik tekleştirilmenin ardından fiilen tekleştirme ameliyatlarına maruz kalmasıdır. Devlet, ya siyasi coğrafyasındaki farklı milletlerin olacak ya da kendi ulusunun olmakla yetinecek. Farklılıkları kabul edip yerel ve yerinden yönetim temelli bir anayasal çerçeve oluşturmak zorunda. Bu çerçeve, adlandırmalardan işlevlerine kadar, hem bağlayıcı metinlere hem de kurumsal ifadelerine sirayet etmeli. Bugün bu kadarına rıza gösteren bir Kürt siyaseti var, yarın bunu da bulamaz. TUNCEL FİKRET

Serokwezîr naveroka lihevhatina digel Bexdayê eşkere kir

Nêçîrvan Barzanî serokwezîrê Kurdistanê, duhî li bajarê Hewlêrê di preskonfrensekê de behsa encamên serdana xwe ya bo Bexdayê û civênên digel serokwezîrê Îraqê û berprisên din yê hikûmeta Îraqê kir.

Nêçîrvan Barzanî di destpêka preskonfrensê de got:

- Di civîna berî çend rojan a aliyên siyasîyên kurdistanî digel serokê herêma Kurdistanê de biryar hatibû dan ku şandeyeke herêma Kurdistanê serdana Bexdayê bike. Li gor wê biryarê, me weke şandeya hikûmeta herêma Kurdistanê serdana Bexdayê kir. Li Bexdayê em digel cenabê Nurî Malîkî serokwezîrê Îraqê, Hevpeymanîya Niştîmanî, cenabê serokê parlamentoya Îraqê, Lîsteya Îraqiye (Eyad Elawî), Rewta Sedîr, Adil Ebdulmehdî berpîrsê Civata Balalya Îslamiya Îraqê civyan û pîrsên hilawîstiyên nevbera Hewlêrê û Bexdayê û kirîza siyaisya Îraqê gotûbêj kir.

- Beriya her tiştî ez dixwazim tekîd bikim ku, çûna me bo Bexdayê li dijî tu pêkhatiyên Îraqê nîne û li ser hisaba tu aliyekî li dijî aliyek din nîne. Em pabendin bi prensîpê ku, digel tu aliyan li dijî aliyek din hevbendîya çênakîn. Lê em her tim bi prensîpê danûstandinan bi Bexdayê re pabend in û me tu caran diyalog digel Bexdayê red nekiriye û red jî nakin. Me bi awayekî gelek cidî digel cenabê serokwezîr Malîkî û ew girûpa wî destnîşan kiribû danûstandin dest pê kirin. Civînen me li ser sê pîrensîpên serekî: Hvebeşî, hevsengî û tewafîq

5- Pêkanîna komîteyê bo pîrsa qeza û gomirkê.

6- Pêkanîna komîteyê bo şopandîna pîrsa budceyê û verastkirina yasaya budceya Îraqê. Ji ber ku ew yasaya budceyê yaku, ji aliyê parlamentoya Îraqê ve hatye pesind kirin weke cezayekî bû bo ser herêma Kurdistanê. Divê budceya pêşmerge û heqdestê kompaniyên neftê jî û mafên din yên Kurdistanê di yasaya budceyê de bîn tesbît kirin.

7- Qanûna neft û gazê û qanûna dabeşkirina dahatiyê neftê ji bo pesindkirinê biçe parlamentoya Îraqê.

Barzanî got ku, ev destpêke û hemû pîrs-girêk bi şev û rojekê çareser nabin, lê destpêkek başe. Ez bi ava encamanê kêfxweş im û rola hemû hêzên siyasîyên Kurdistanê di

penaberên çûne Îran, Tîrkiye û çiyên din.

2- Me digel Bexdayê li ser pêkanîna komîteyê bo karûbarên emnî lihev kir. Me li Bexdayê hest bi wê yekê kir ku, zaniyarên şaş li ser rewşa emnî ji Bexdayê re tîn şandin. Me bi pêwîstî zanî ku, ji bo karûbarên emnî komîteke berdwan hebe. Emniyeta Îraqê emniyeta meye jî. Me ew yek îspat kiriye ku, her dema li devera Îraqê rewşa emnî tîkdiçe, ji bo parastina emniyeta wê deverê me pêşmerge hinartiye. Pêwîstiya me bi senterekê hevahengiyê heye.

3- Pêkanîna komîteyên hevbeş bo parastina deverên kurdistanîyên dervey îdareya herêma Kurdistanê. Dema amerîkî li Îraqê bûn ew komîteyê hebûn, lê piştî amerîkî ji Îraqê derketin ew komîteyê jî neman, nuha em careke din wan komîteyan bo parastina rewşa emnî zîndî dikin.

4- Pêkanîna komîteyê ji bo reorganîzekirina tixûbên îdariyên wîlayetan. Ev jî ji bona normalîzekirina rewşa Kerkûkê û deverên din pêngaveke.

5- Pêkanîna komîteyê bo pîrsa qeza û gomirkê.

6- Pêkanîna komîteyê bo şopandîna pîrsa budceyê û verastkirina yasaya budceya Îraqê. Ji ber ku ew yasaya budceyê yaku, ji aliyê parlamentoya Îraqê ve hatye pesind kirin weke cezayekî bû bo ser herêma Kurdistanê. Divê budceya pêşmerge û heqdestê kompaniyên neftê jî û mafên din yên Kurdistanê di yasaya budceyê de bîn tesbît kirin.

baş bin. Hatina çekdarên PKKê bo herêma Kurdistanê tiştê nekême. Em hertim piştevaniya pêvajoya aşitiyê li Tîrkiyeyê dikin.

Madeya 140ê

Me madeya 140ê îhmal nekiriye, aliyên mîxalîfetê çî dibîj in û çî dinivîs in ew azad in. Em li ser wê yekê rêkeftin ku, madeya 140ê madeyê destûrî ye û herêma Kurdistanê gelek bi cidî ji bona çibicîkirina wê madeyê dixebite. Eger ew madeyê çibicî nebe dê tu caran Îraq aram nebe.

Federalîzîm baştirîn çareserîye

Ji bo çareserkirina hemû pîrs-girêkên Îraqê federalîzîm baştirîn çareserîye. Di dema hilbijartinên Îraqê de, Şîye deng bi Şîeyan didin, Sune deng bi Suneyan û kurd jî deng bi kurdan didin. Pêwîste em ji bona pêkvejiyana van pêkhatayan modelekî peyda bikin û federalîzîm baştirîn modele.

Pêşmerge bo pîrkirina valahiya emnî çûye Kerkûkê

Valahiya emnî li hin deveran peyda bûye û pêşmerge jî ji bo pîrkirina wê valahiya çûye Kerkûkê. Yek ji erkên hikûmeta herêma Kurdistanê parastina emniyeta xelkî ye. Berê û nuha jî em parastina emniyeta xelkê Kurdistanê bi karê xwe yê pêşîn dizanin. Her dema gef li dijî xelkê me bê kirin û valahiya emnî peyda bibe pêşmerge bo parastina emniyeta xelkî amadeye.

Pîrsên netewî

Em meseleyên me digel Bexdayê gotûbêj kirin hemû pîrs û meseleyê netewî ne. Heqdestê kompaniyên neftê jî ku girêdayî berjewendiyên xelkê Kurdistanê ye ew jî pîrsê niştîmanî ye. Me li ser pîrensîpên hevbeşî, hevsengî û tewafîq digel serokwezîrê Îraqê mînaqêşe kir.

Dema hikûmeta Bexdayê pîrensîpê tewafîqê şikand me parlamentêr û wezîrê xwe ji Bexdayê bo rawêjîkirinê bangkirin bo Hewlêrê.

Mesele ev bû, Bexdayê pîrensîpê tewafîqê bin pê kir û me jî wezîr û parlamentêrên kurd bangî Hewlêrê kirin. Madeya 140ê ji hemû pîrsan giringtîre, lê meseleya qanûna dabeşkirina dahatiyê neftê jî giringe, heqdestê kopnîyên neftê jî girîne ji ber ku bi awayekî dîrekt peywendî bi jiyana hevvelatîyên Kurdistanê ve heye.

Barzanî vegeriya Kurdistanê

Duhî êvarê roja şemiyê 11.05.2013ê, serokê herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî serdana xwe ya bo dervey welêt qut kir û birêya firokexaneya Hewlêrê ya navdewletî vegeriya Kurdistanê.

Serok Barzanî, ji bona ku beşdariyê di merasîma serxweşiyê xûşka xwe de bike, dawî bi serdana xwe ya dervey welêt anî û duhî êvarê vegeriya Hewlêrê.

Wek tê zanîn berî sê rojan xûşka mezin a serok Barzanî xatûn Cehdiya Barzanî li yek ji nexweşxaneyên Taranê wefat kir.

Malîkî serxweşiya Barzanî kir

Nurî Malîkî Serok Wezîrê Hikûmeta Iraqa Federal serxweşiyê li Serokê Herêma Kurdistanê kir

Bîrêz Mesûd Barzanî

Serokê Herêma Kurdistanê

Silavên xwedê li we bin

Bi mixabinî nûçeya koça dawîya xwedê jêrazî gihîşt min, pîrsê û serxweşiya xwe bi we radigihînim û ji xwedayê mezin hêvî dikim ku xwedê jê razî bixe ber rehmet û dilovaniya xwe û sebir û aramiyê jî bi we û malbata we ya rêzdar bibexşê.

Inna Lîlêh We Inne Lîyêhî Racîun (Em Ji Xweda Hatîn Û Emê Dîsa Vegerin Xweda)

Nurî Kamîl El Malîkî

Serok Wezîrê Komara Iraqa

Roja 29.05.2013 dest bi weşanê dike

AVESTA KURD - Rêve- weşana xwe bike û dê bi berê giştî yê Tora Medyayî awayekî 24 saet bername-

ya Rûdawê Ako Mihemed diyar kir ku televîzyona Rûdaw dê roja 29ê Gulana îsal dest bi pexşê bike. Roja destpêkirina pexşa Rûdaw TV îro (11.05.2013) li bajarê Silêmaniyê û di kevanê konsera danasîna Rûdawê de hat eşkerekirin.

Rêveberê giştî yê Tora Medyayî ya Rûdawê Ako Mihemed di konserê de axaftinek kir û diyar kir ku Rûdaw TV dê roja 29ê vê mehê dest bi pexşê dike. Televîzyona Rûdawê dê bi sîstema HD û dîcîtal dest bi

yan pexş bike. Tora Medyayî ya Rûdawê ku ji televîzyon, radio, rojname û malper û dîcîtal medyayê pêk tê ji bo hemû beşên Kurdistanê bernamayan pexş dike.

Tê zanîn beşa malper û dîcîtal medya ya Rûdawê roja 15ê Adara îsal dest bi kar kiribû. Rojnameya Rûdawê jî ji sala 2008ê ve tê weşandin. Di çarçoveya danasîna Rûdawê de duh û pêr jî li bajarên Dihok û Hewlêr ên Herêma Kurdistanê konser hatibû sazîkirin.

Financial Times: Rola Barzanî rolek gelek giringe

Rojnameya navdar ya Berî-taniyayê, Financial Times di raporteke xwe de behsa rola serokê Kurdistanê Mesûd Barzanî di warê aştiya herêmî de û herwiha behsa rola wî di

peyvendiyan abûrî û siyasî yê di navbera Tirkîye û Kurdistanê de gelek bihêzin.

Her çend Tirkîye xwedan kêşe be ligel partiya karkerên Kurdistanê, lêbelê Serokê Herê-

bihêzkirina bingeha abûriya Kurdistanê dike.

Rojnameya navborî di raporta xwe de nivîsandiye ku, her çend hikûmeta Tirkîyeyê piştî hilweşandina rejîma Besê hewl da daku, di warê abûrî de peyvendiyan xwe yê bi Îraqê re bihêz bike, lê belê nikarî li gel Îraqê peyvendiyan xwe bihêz bike û ligel Kurdistanê dest bi peyvendiyan xwe kir û niha

ma Kurdistanê Mesûd Barzanî bo çareser kirina ev kêşeya han bi awayeke aştiyane rolek gelek girîng lîstîye. Rojnameya han behsa vê yekê kiriye ku, hewldanên serokê Kurdistanê Mesûd Barzanî bûne sedema vê yekê daku, PKK û hikûmeta Tirkîyeyê li ser masa danûstandinan rûnin û dest bi çareserkirina aştiyane ya pîrsa kurdî li Tirkîyeyê bikin. (KTV)

Miaşê Malikî 3 mîlyon Dolar e

AVESTA KURD - Li zanîngeha Brukselê lêkolînek hatiye belavkirin û tede grupeke

Salane miaş wiha ye:
Serokwezîra Almanya: 277 hezar Euro

medyaya ewropî û erebî beşdar bû ye, di wê lêkolîne de mûçeya hinek serokan hatiye diyarkirin

Li gora wê lêkolîne miaşê seorkwezîrê Îraqê Malikî yê salekê 3 mîlyon dolar e.

Serokwezîrê Fransa: 273 hezar Euro
Serokê Amerîka: 355 hezar dolar
Serokê Rûsya: 115 hezar dolar

Keça kurd di nav ereban de derbasî qonaxek din bû

Keça kurd Perwaz Hisên ku, li ser navê Kurdistana Îraqê beşdarî pêşbirkeya programê stran-gotîne Arab Idol ya televîzyona

bi strana kurdî ya bi navê "Le Paş Mergim" û strana erebî ya bi navê "şlonek eynî şlonek" (çawanî çavê min çawanî) beşdarî pêşbirkê bû û di bermaneyê duhî der şeva şemiyê dengên pêwîst bidest anîna û derbasî qonaxek din bû.

navdara erebî MBC bûye, doh şev serkeftinek nû bidest anî û derbasî qonaxa din bû.

Perwazê şeva borî, şeva îni

Du endamên joriyê bi kurdî digel Perwazê axaftin û stranbêjê navdarê ereb Raxib Elame jê wê re got "Tu wek kelhe û minareya Hewlêrê bilindî" û hurmenda navdara ereb a libnanî jê Perwazê re got "dengê te gelek gelek xweşe"

Di bernamêyê duh şev de Perwaz û hevjinê xwe hunermed Goran weke (superpris) bi hev re derketin ser dikê stranek bi kurdî pêşkeş kir.

Hewlêr: Derbarê zimanê kurdî de serokê berê yê Enstîtuya Kurdî ya Stenbolê Hasan Kaya tekez kir ku dive zimanê kurdî bibe xwedî statuyeke xurt û got: "Mebest çî dibe bila bibe, guhertinên hikûmeta Tirkîyê yê derbarê zimanê kurdî de, zimanê kurdî pêşve dibe. Li aliyê din, asîmîlasyon, entegrasyon û ragihandin roj bi roj gel dimihîne, diguherîne û gel ji nîrxê wî dûr dike."

Li ser pîrsa ku ji aliyê ve dibistan tên şewitandin, mamosta tên revandin û li aliyê din zarokên berpîrsên kurdan li metropolan dixwînin, Kaya wiha bersiv dide: "Li her deverê cîhanê, siyasetmedar durû ne. Gurikê mîletê xwe ne. Mîletê xwe baş nas dikin. Ew zanin gel baş biçêrinin. Baş hîlebaz in, Bêînsaf û berjewendparêz in. Dikarin ji bo fîravîneke xweş, serê me hemûyan bifroşin bi sê qurûşan."

Serokê berê yê Enstîtuya Kurdî ya Stenbolê Hasan Kaya derbarê zimanê kurdî de li Bakurê Kurdistanê û Tirkîyê, bi rêya internetê bersiva çend pîrsên Basnewsê da.

Basnews: Rewşa zimanê kurdî li Bakurê Kurdistan û Tirkîyê çawa ye?

Hasan Kaya: Ez wekî gelek kesan nabêjim rewşa zimanê kurdî ber bi xerabiyê ve diçe. Helbet bo gelek bûyerên civakî, aliyê vê meselê yê erênî heye û aliyê neyînî heye.

Van salên dawî bi saya medyaya kurdî gelek pêşveçûn çêbûn. Li bakur digel televîzyonên navneteweyî, yê neteweyî û herêmî weşanê dikin. Hejmara van êdî bi dehan e. Li bajarên wekî Batman û Diyarbekirê gelek televîzyonên herêmî hene. Gelek ceme'etên olî di televîzyonên xwe de, digel tirkî; kurdî jî bi kar tînin. Hejmara radyoya jî zêde dibe. Li ser internetê, gelek televîzyon û radyo weşanê dikin.

Çî li ser internetê be, çî wekî din be, gelek kovar û rojname tene weşandin. Hejmara pirtûkên bi kurdî belkî ne wekî weşana televîzyonan bi bandor be, lê hinek pirtûkên bi kurdî tene çapkirin. Bi taybetî ev radyo û televîzyon roleke gelekî mezin dilîzin bo zimanê kurdî.

Wekî din, mebest çî dibe bila bibe, guhertinên hikûmeta Tirkîyê yê di barê zimanê kurdî de, zimanê kurdî pêşve dibe. Lewre gelek xort û ciwan dixwazin bibin karmend. Li cihekî wekî Tirkîye ku bêkar zêde ne û jiyana aborî pîr zehmet e, derfetên karmendiyê jiyana mirovan garantî dike.

AvestaKurd - Siyasetmedara Kurd û şewirmenda berê a Serokomarê Iraqê Celal Talabanî Hatice Yaşar (Xecê), serbest hate berdan. Xecê piştî 33 salan vegeyabû Tirkîyê û li Enqerê hatibû girtin.

Hatice Yaşar serbest hate berdan. Parêzer Gulçîn Avşar, li ser hesabê twittera xwe ragihandiye ku, Hatice Yaşar (Xecê) serbest hatiye berdan.

Hasan Kaya: Divê zimanê kurdî bibe xwedî statuyeke xurt

Helbet bo vê yekê, gelek kes hewl didin ku kurdî baş fam bikin, hîn bibin.

Li aliyê din, asîmîlasyon, entegrasyon û ragihandin roj bi roj gel dimihîne, diguherîne û wan-gel ji nîrxê wî dûr dike.

Berê nav bi erebî bûn lê axaftin bi kurdî bû, niha nav hemû bûne kurdî li axaftin bi tirkî ye, sedema wê çiyê?

Sedem xurtbûna hêzê ye. Kîjan ziman fermî û serdest be, zimanê kesê xizan, lawaz û li jêr dixê bin bandora xwe. Helbet hezkirin, niyet, hest û girêdan girîng e, lê temamê gelekî nikare bibe xwediyê moralekî bilind. Divê zimanê kurdî bibe xwedî statuyeke xurt, divê kurd

bibin xwediyê statuyeke siyasî û neteweyî da ku em êdî vê pîrsê bikaribin baş bibersivîn.

Hemû partiyan kurdan qala perwerdeya bi zimanê kurdî dikin lê ew bixwe û zarokên wan bi tirkî diaxifin, baş e perwerdeya kurdî ji kêre dixwazin?

Ne ku niyeta partiyan kurd xerab e, an ne xerab e. Sedem wekî min got binketina lawazan an li hemberî xurtan e. Yê ku siyaseta partiyan saz dikin û bi rê ve dibin jî mirov in. Ji hestî û xwîne pêk tînin. Ew jî di temamê ruh û jiyana xwe de, mane di bin bandora çanda serdest. Her mirov nikare bibe xwediyê moral, çand û sincekî xurt. Têkoşîne xurt di mêjî û ruh de lazim e. Kanî ew mirov li ku peyda dibin?

Ji aliyê din ve jî dibistan tên şewitandin û mamosta tên revandin, lê zarokên berpîrsên kurdan li metropolan di dibistanên luks de dixwînin, hun vê rewşê çawa dibînin?

Li her deverê cîhanê, siyasetmedar durû ne. Kesekî dilovan, jidil, sincparêz dikare bibe xwediyê dozeke mezin; lê kesekî wisa nikare bibe "siyasetçi". Konevan hîlebaz in, gurikê mîletê xwe ne. Mîletê xwe baş nas dikin. Ew zanin gel baş biçêrinin. Baş hîlebaz in, Bêînsaf û berjewendparêz in. Dikarin ji bo fîravîneke xweş, serê me hemûyan bifroşin bi sê qurûşan. Li cîhanê û li ba kurdan siyasetmedarekî veşuştî, ji

nava hêkê derketî, pak û dilovan tune. Îcar ew dikarin her şert û mercan bixin rewacê, bêyî ku ew bi xwe jî guh bidin û di jiyana xwe de, wan şert û mercan pêk bînin.

Ez şewitandina dibistanan rast û helal nabînim. Ewê ku dibistanan dişewitînin; bi qasî ku ji îdeolojiya xwe re dilsoz in, heke nivê wê ji zimanê dayika xwe re dilsoz bûna û ji dil welatparêz bûna, belkî rewşa kurdan baştir bûya! Bi nerîna we ger kurd hemû dibistanan boykot bikin dê çî sûd bigihe zarokên kurdan û dê kî yan çî alî jê istîfade bikin?

Heke kurd zana bibin û welatperwer bin; ji xwe dibistanê kurdî jî ava dibin, statuya siyasî jî çêdibe.

Ger mirov bixwaze zimanê xwe zindî bike divê çî bike?

Bi sebrê av kevir qul dike. Herçend min got heta statuya miletekî çênebe ziman pêş nakeve jî, bo kesan ne wiha ye. Di nav miletekî de ferdên fedakar, dilsoz, xwediyê îradeyê polayî her gav peyda dibin. Ha mirov wiha, yê ku îradeya wan wekî agir e, yê ku evîndar û bengiyê welatê xwe ne, yê ku zanîna wan wekî şûr e, dikarin zimanê xwe bikin wekî agir. Gelek kesên ji nîfşê me, bêyî tu derfetan, digel hemû zilm, zor, tunebûn û astengiya xwe kirin nivîskar. Hîç nebe xwendevanên baş in. Ma çiyê din bêjim ezbenî?

Pirseke din jî çima kurd bi taybetî rewşenbîrên wan dema pîrsê ji wan tê kirin dibênin em nikarin bi kurdî xwe îfade bikin û yekser dikin tirkî?

Bêgûneh in. Ev rebeniya miletê me radixe ber çavan. Tîrsê çav kor kirine. Ji zimanê xwe ditirsin. Dema behsa zimanê wan dibe lal dibin. Bi hemû dek, dolab, teknîk û rêyên din ew kirine xerîbê rastî, çand û hebûna xwe. 30 heb serhildanê xedar dayik û bav kezebqetandî kiribûn; wan zarok wisa hîn dikirin. Îro herçend tîrsê wiha tune be jî, êdî ew hîn bûne. Yanî bi biwêjeke tirkî; "kesê hînbûyî ji yê kewijî xerabtir" e.

Dema kurdî qedexa bû hemû kes bi kurdî diaxifî lê niha serbest e kes pê naaxife, sedema wê çiyê, gelo sedem siyaseta partiyan kurdî ye yan sedemên wê yê din hene?

Bo vê pîrsê lêkolîneke dorferê divê. Lê dîsa jî dikarin bêjim bersiva vê pîrsê di nav bersivên jorîn de ye.

Heval Xecê serbest hate berdan

Twittire Gulçîn Avşar: "Em ji îfade girtina Hatice Yaşarê derketin.

Serbest hate berdan. Em niha çayê vedixwin." Şewirmenda berê a Serokomarê Iraqê Celal Tabanî û siyasetmedara Kurd Xecê, piştî 33 salan vegeyabû Tirkîyê lê li Enqerê hatibû girtin. avestakurd.net

Îraq rê nade çekdarên PKK bikevin herêma Kurdistanê

Wezareta derve ya Îraqê bi awayekî fermî ragehand ku, hikûmeta Îraqê qebûl nake çekdarên PKKê bêne nav axa herêma Kurdistanê (Îraqê) û wezareta derve ya Îraqê di daxuyaniya xwe de dibêje:

- Em rê ji çekdarên PKKê re nadin bêne nav axa Îraqê û ew yek ji bo emniyeta Îraqê metirsiye. Roja pêncşemîya borî, wezareta derve ya Îraqê daxuyaniyek fermî weşand û tê de dibêje ku, Îraq qebûl nake grûpên çekdarên PKKê bikevin nav axa herêma Kurdistanê:

- Ji bona rawestandina şide-

tê, hikûmeta Îraqê pêşwaziyê li çareseriyê bi aşîfî û siyasî bo doza gelê kurd li Tirkîyeyê dike. Lê di heman demê de Îraq rê ji

grûpên çekdarên PKKê re nade bikevin nav axa Îraqê, ji ber ku dikare ew grûpên çekdaran aramiya Îraqê têkbidin û zîyanê bigehînin welatên cîran jî. Weka tê zanîn yek ji qonaxên pêvajoya aşîfîyê li Tirkîyeyê derketan çekdarên PKK ji Tirkîyeyê bo herêma Kurdistanê ye. Îraqê jî vê yekê qebûl namek, lê wezareta derve ya Îraqê di daxuyaniya xwe de diyar nekiriye ka ew dê bi piraktîkî çî pêngav ji bo rêgirtina hatina çekdaran pêvêjin.

Serokwezîrê Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî di hevpeyvîneke xwe de digel rojnameya Financial Times a brîtanî behsa çend mijarên giring dike û li ser helwesta hikûmeta herêma Kurdistanê ku alêkariya kurdên rojavaya Kurdistanê dike, dibêje:

- Armanca herêma Kurdistanê ji alîkariya kurdên rojava ew e ku, herêmên kurdî nebin meydana şerê grûbên

dibînin, hê ne eşkereye Amerîka li Sûriyê çî dike." Li gor rapora

Perwerdekirina kurdên rojava li dijî grûpên terorîste

wekî Cebhed el-Nesra û grûbên terorîstî yê din. Nêçîrvan Barzanî bal kişand ser perwerdekirina kurdên rojava û dibêje:

- Ev perwerdekirin zêdetir ji bo xweparastinê, ne bo êrişkirinê ye. Ev perwerdekirin, ne destxistina nav karûbarên navxwe yê Sûriyeyê ye. Em dixwazin ew pirsgrêk bi rêya diyalogê bê çareserkin.

Li ser rola welatên Rojava û bi taybet jî Amerîka, Nêçîrvan Barzanî dibêje: "Li gor tiştê em

wê rojnameya brîtanî, heta niha zêdetirî 141 hezar penaberên Sûriyê û rojavayê Kurdistanê hatine herêma Kurdistanê.

Serokwezîrê Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî derbarê peywendiyên navbera Hewlêr-Bexda û projeya dirûstkirina boriya petrolê ya navbera herêma Kurdistan û Tirkîyê de wiha dibêje:

- Ew proje wê di havîna îsal de biqede û wê petrol jî bê şandin. Heta ger peyman jî digel Bexdayê neyê kirin jî.

Kî piştewaniya Tevgera Ciwanên Kurdistanê dike

Kî piştewaniya Tevgera Ciwanên Kurdistanê dike? Bêpirsek ji yê Tevbera Ciwanên Kurdistanê bersivê dide. Bêpirsek yê Tevgera Ciwanên Kurdistanê bi gotenek gelek zelal û bi naverokêk netewî bersiva hinek gotinên tîn kirin û herweha pirsê ku bi caran ji wan tê kirin da.

Li Bakurê Kurdistanê beşek mezin ji tevgera siyasî bi awayek pragmatîk bi hinek aliyan ve girêdayîne. Ji bo vê jî ji aliyekî kesayeta xwe ya siyasî nabînin ji aliyek din jî ne xwedî îradeyekîne.

Dema tevgerêk derdikeve

holê û bi awayek dilxweşî û dilpakîjî siyasîetê dike, pîrsek ji wan tê kirin: Kî yan jî çî alî we

rêve dibe? Kî li piştê wene? Taybetî dema em tevgerê tevgera ciwanana be, pîrs gelekîr dibe. Li ser van gotinan bêpirsek yê Tevgera Ciwanên Kurdistanê bersivê van gotina

da û got:

"Ew kesên ji me dipirsin û dibêjin kî we rêvedibe yan jî kîjan alî xwedîtiyê li we dike. Bersiva me eve: Kesayet û serokên netewî rê nîşa me dikin. Serokên netewî û remzên Kurdan yê wek Şêx Ubeydullah, Şêx Abdullselam, Şêx Ehmed Barzanî, Mahmud Berzencî, Ehmedê Xanî, Îhsan Nurfî, Ferzende Beg, Alîşêr, Seyid Riza, Şêx Seîd, Dildar, Leyla Kasim, Qazî Muhammed û Mistefa Barzanî me rêve dibin û li piştê mene."

Sîdar Parêzwan

Tevgera Ciwanên Kurdistanê

Ev der dibistan e

AvestaKurd - Di sedsala 21 an de, li Tirkîyê, li navçeya Êlihê li Sasonê, li gundê Çagliyê zarokên Kurdan, di bin mercên kevnare de perwerdehiyê dibînin. Ne dibistan heye, ne mamoste û ne jî bi zimanê xwe perwerdehî.

Li gundê Çagliyê 10 mal hene û gelheya gund jî qasî 60 kesî ye. Gund girêdayî navçeya Sasonê a Êlihê ye. Li vî gundî, ne dibistan

heye ne jî mamosteyekî ku pişeya wî mamostetî ye. Tene mamosteyekî ku bi pera hatiye girtin perwerdehiyê dide 17 zarokên gundiyan. Gundiyan, bi derfetên xwe koneke ji naylon çêkirine û kirine dibistan. Welîyên xwendekaran diyar dikin ku, pîr caran ew mamosteya jî nayê gund û wana mecbûr dimînin ku dersan bidine zarokan. Di dibis-

tana ji naylon a ku ala Tirkîyê bilind dibe de, zarok di bin koneke ji naylon, di nav kevir û xilikan de, di bin mercên kevnare, bi zimanekî biyanî perwerdehiyê digirin.

Erdogan: Kesên Naxwazin Li Tirkîyeyê Arami Hebe, Êriş Pêk Anîn

Serokwezîr Erdogan xebere teqîna li Rehyanlı ya Hatayê, li Stenbolê stand.

Serokwezîr recep tayyip erdogan, teqîna ku li reyhanlê pêk hat, li stenbolê nixrand.

Serokwezîr Recep Tayyip Erdoğan got: mixabin, di nav

daran jî şîfa xwest û pişt re jî bangî gel kir.

Serokwezîr Recep Tayyip Erdoğan got: ev pêvajoyê hesas e. Bi taybetî jî me heyama pêvajoyê çareseriyê da destpê kirin. Kesên ku ji vê heyamê hez nakin, kesên ku naxwazin azadî were, dibe ku tevî bûyerên wiha bibin.

Serokwezîr anî ziman ku 3 wezîr çûne herêmê û diyar kir ku bajarê Hatayê bajarek hesas e.

Serokwezîr Recep Tayyip Erdoğan got: dibe ku ji bo zirarê bidin vê hesasiyê, ev bûyer pêk hatibe. Li vir nêzî 20

û 25 hezar pênaberên sûriyî li qempan dimînin. Dibe ku kesên ji vê aciz jî hebin. Û ji ber vê bixwazin hin kes tehrîk bikin. Lazime her kes baldar be. Serokwezîr erdogan diyar kir ku emê sebr bikin û îşel-lah emê vê pêvajoyê derbas bikin. Ji serokwezîr Erdogan re sedema teqînê jî hat pirsin.

birîndaran de rewşa hin kesên giran e. Dibe ku hejmarê miriyan zêde bibe. Him Waliyê hatayê û him jî îstixbaratê me "bûyerê ji aliye kî ve hatiye kirin" lêkolînê dikin û xebatên xwe yê derbarê bûyerê de didomînin.

Serokwezîr erdogan ji bo miriyan rahmet û ji bo birîn-

"Ji Ocalan Re Ne Bêjin Xayîn"

Wezîrê Berê yê berpirsiyarê Aboriyê Kemal Derviş derbarê pêvajoyê axivî.

Wezîrê Berê û Ekonomist Kemal Derviş di CNN TIRKê de bû mewanê Taha Akyol. Derviş derbarê pêvajoyê de axivî û daxuyaniyên balkêş da. Derviş anî ziman ku di pêvajoyê çareseriyê de du xalên bingehîn hene, û wiha got: "yek, çênebûna tundiyê, ya din jî hemû kes karibin bi azadî fikr û ramanên xwe û pêşniyarên xwe bibêjin e."

Divê ji kesên ku ev pêşniyarên xwe anî re nebêjin xayîn. Divê hemû pêşniyarên cur bi cur, di çerçoveya demokratîk de bîn niqaşekirin. Armanca her kesî heman e, li vê welatê bi aşîfî bijîn."

Beşar Esed dixwaze pîrsa Kurd û Tirk çareser bibe

Serokê Sûriyê Beşar Esed, diyar kir ku Kurd li rojhilata navîn mewan nîn in û got, ew ji berê ve alîgirê çareserkirina pîrsa Kurd li Tirkîyê bûne.

Esed di hevpeyvîna xwe ya li gel Ulusal TV û rojnameya Aydinlik de, behsa pîrsa Kurd li Tirkîyê û helwesta Sûriyê li hember wê pîrsê kir.

Serokê Sûriyê, diyar kir ku ew hertim alîgirê wê bûne ku pîrsa Kurd li Tirkîyê bê çareserkin û êdî xwîn neyê rijandin.

Beşar Esed destnîşan kir ku Kurd li Rojhilata Navîn de ne mewan in ji ber ku bi hezaran sal e Kurd li vê herêmê dijîn.

Esed got, ji roja ku tevgera çareserkirina pîrsa Kurd li Tirkîyê dest pê kiriye, helwesta wan diyar bûye û got: "Em

dixwazin pîrsgrêkên navbera Kurdan û Tirkan li Tirkîyê bê çareserkin."

Balkêş e, hemû dewletên ku Kurdistan dagîr kirine û Kurd di nava xwe de parçe kirine, behsa çareserkirina pîrsgrêka Kurd ya navxweyî nakin, lê dixwazin ku pîrsgrêka Kurd li welatên din bê çareserkin.

Halbûkî Kurdên li Sûriyê bi sedê salan e ku hê jî piraniya wan bê nasname ne û tu mafê wan yê netewî tunene.

Amerîka rexneyên giran li Tirkîyê girt

Wek tê zanîn, Amerîka her sal rapora xwe ya li ser mafên mirov li cihanê diweşîne. Îsal di rapora salane ya Wezareta Derve ya Amerîka de rexneyên giran li sistema dadê, azadîya ramanê, sistema darizandinê û bikaranîna zixtên li hember xwepêşanvan û çalakvanên li Tirkîyê hat girtin.

Di raporê de rexneyên giran li qanûna "terorê", li tunebûna şefafî ya di sistema dadmendîya Tirkîyê de hat girtin. Her wiha hat gotin ku sistema darizandina Tirkîyê hatiye polîtîzekerin û ji ber wê jî bi hezaran kes bêyî ku bîn darizandin, girtî ne.

Di rapora wezareta derve ya Amerîka de rewşa girtiyên Kurd jî hatiye zimên.

Di beşek raporê de hat destnîşankirin ku li Tirkîyê oto-sansorek zêde heye, azadîya

raman û bikaranîna înternetê bi sînor bûye, serokwezîr û rayedarên din ên Tirkîyê li dijî kesên ku rexne li wan digirin,

dozê vedikin.

Her wiha di raporê de amaje bi wê hat kirin ku li hember çalakî û xwepêşandan de tundî bikar tê û bi hêceta "terorê" bi hezaran kes tîn darizandin û girtin. Di beşek din a raporê de sistîya hikûmeta Tirkîyê ya li hember parastina mafên jinan, zarok û homoseksuelan jî hatiye zimên. www.mediakurd.com

Hewldanek li dijî deng û îradeya xelkê heye

Ev demeke bi nivîsîn û bi daxuyaniyan li ser babeta Serokayetiya Herêmê axaftin tene kirin. Vê babetê bi dû awayên cûda de dixîne rû. Bi erênî yan neyînî bê, gelek kes

pêwîst bi çarenûsa gelê me mijule tê paşxistin. Li vê navendê da ewê pêwendî bi min ve heye eweye ku, babet ne şexsî ye. Ji wê roja ku ez ji bo vê postê hatim hilbi-

min ne daxwaza hemwarkirina yasaya Serokayetiye kiriyê û ne jî daxwaz kiriyê dema Serokayetiye bê dirêj kirin û an jî rê ji bo min bê vekirin xwe ji bo vê postê berbijêrim. Weku şexs armanca min ne poste, ev pêgeh amrazêke ji bo xizmeta gel û nîştimana min. Ev post sengerek bûye ji bo wê yekê ku bergiriyê li mafên gelê xwe bikim, min xwesiye serbestane û dûrî li zext û gengeşeyên partîyan li vê postê da serweriya gelê xwe biparêzim. Ji bo vê yekê jî dema xwe bi merca dengên raste rasta gel razî bûm vê postê wergirim. Pêver li cem min rizamendiya zêdetirê gelê meye û ne amade me nav û deng û pêseroja xebat û têkoşîna xwe û malbata xwe ji bo post û paye lekedar bikim.

bi dîtinekî nîştîmanî ve temaşa vê babetê kiriyê û hinek kesan jî li nêrîn û armanekî siyasiya taybet ve ji bo mebestekî diyarkirî kar li ser vê babetê dikin, rêza min ji bo nêrîna her du aliyan heye û her kesek azade çawa bîr dike, lê belê li vê pêvajoya hestiyara deverê da, keş û hewayek li kolanên Kurdistanê da hatiye afirandin wekî ku ji vê babetê girîngtir tûne û gelek babetên hestiyarê

jartin, min gotiye ku ez ne Serokim belku Pêşmerge me û her bi Pêşmerge jî dimînim. Tu pile û post û navek jî ji bo min ji vê erk û navê pîrozîtir û mezintir tûne. Hemû demê berjewendiya gel û xizmet û xebat bi navê kerameta welatîyên me ji aliyê min ve girîngtir bûye ji wê yekê ku li çî post û pêgehek da bim.

Niha ku ev babet gelek tê axaftin, dixwazim ji bo welatîyên me yên xweşdivî rûn bikim ku

Niha piştî qurbanîdanekî zêdeyê gelê me, kiyaneke li vê Herêmê da cîgir bûye, rasttir ewe hemû aliyek bi dilsoziyê ve vê kiyane biparêzin û berev pêşve bibînin, neku ewê li gengeşeyan de reş û spî bê têkilhev kirin û bi wê lojîkê kar bikin ku ji bo şikandina desthîlatek, welatek têk bişkinînin.

Sîstema hukimraniyê li Herêmê da ne Serokayetiye, ev sîstem jî baş bê yan xerap ji bo

take kesek danemezraye. Girîng eweye li vê sîstemê da rêz li raya xelkê bê girtin û çarenûsa xelkê bi destê wan ve bê. Rê nedin sefkatên siyasî bibin bi cîhgirê dengê xelkê.

Xelkê me li astekî bilind hişyariya siyasîdane û ew bi xwe dikarin biryarê li ser paşaroja xwe û pirsên yasayî û destûriyan de bidin. Zefkirina wê mafê xelkê hengav avêtina berev takrewiya şexsî û hîzbiye.

Ji ber gelek sedeman reşnûsa destûr neket rapirsîyê ve, proseya danîna destûr proseyekî asayî bûye û hemû qonaxên xwe bi awayekî siruştî derbas kiriyê, niha mafê xelkê ku, divê biryar bidin reşnûsa destûra wan pesende yan ne. Ew daxwaza ku aliyê siyasiyan li şûna xelkê biryarê li ser reşnûsa desturê bidin, tu bîngehekî yasayî tûne. Ev daxwaz berevajîya baweriya bi îradeya xelkê û dijî bi çemkê demokrasiye. Min nedixwest li ser vê babetê bipeyvim û naxwazim tu rehendekî şexsî bê wergirtin, ji ber ku ne girîngê kî li çî postek da dibê, girîng berjewendiya giştîya xelkê û nîştîmanê, lê belê hinek hewl ji bo belarêdabirina raya giştî heye, li ser vê babetê zêdetir axaftina min heye ku li paşarojê û li demeke guncaw de dixim rû, lê

belê ewê dibêjim ku gelê me agahdar bin hewlek heye ji bo westandina tevgera pêşketina doza me, hewlek heye ji bo pêkneanîna wê destkefta mezin ku hêviya me hemûyane, hewl li dijî deng û îradeya xelkê heye, li van keşeyên siyasiyê navçeyê jî de hinek kes bi xwestî yan jî nexwestî yarmetîderê wan hewlanin. Li sala 1991 heta niha min li hemû pirsan da daxwaz kiriyê ku vegere erênî ser nêrîna ra û îradeya gelê û herdem û li her pêgehek jî da bim bergiriyê li rêzgirtina ra û daxwaza gelê dikim. Aliyê siyasiyan divê pêgîr bin bi raya xelkê neku bi berevajiyê ve. Tirs li raya xelkê nîşana bawerî bi xwe nebûne. Her li derbarê hilbijartina Serokayetiye jî, ne girîngê kî posta Serokayetiye werdigrê û ev post ji bo kesekî diyarkirî hatiye amadekirin, lê belê girîng eweye mafê diyarkirina raste rastê Serokê Herêmê, ku mafekî siruştîya xelkê, ji wan neyê standin. Li dawiyê de dixwazim bi cemawerê me yê xweşdivî rabigihînim ku, proseya demokrasiyê li Kurdistanê da berev paşve venagerê û her hewlek ji bo zefkirina mafê xelkê li diyarkirina çarenûsa wan, berevajîya teyarê siruştî pêşveçûna civaka me ye û ser nagirê.

Efserên kurd fermanên Malikî cibicî nakin

Berî çend rojan serokwezîrê Îraqê ku, di heman demê de ew fermandarê giştîyê arteşa Îraqê jî ye, biryara veguhastina 14 efserên kurd ji deverên kurdistanîyên dervey îdareya herêma

Kurdistanê bo hin deverên din Îraqê dabû. Piştî vê biryara serokwezîrê Îraqê Nurî Malikî, roja 7ê vê mehê Ebdulmîr Zeydî fermandarê Operasiyonên Dicle biryar da lîwaya 16 a sopayê Îraqê ku, fermandarê wê lîwayê û piraniya serbazên wê kurd in, ji firokexaneya Sedîq, bi hêceta meşîq û rahînanê bo dema çend meheke biçin deverêke din û wê firokexaneyê çol bikin û teslîmî lîwaya 36 a sopayê Îraqê ku, fermandar û piraniya ser-

bazên wê erebên mezheb Şîene, bikin. Lê belê Bextiyar Mihemed fermandarê lîwaya 16 a sopayê Îraqê di daxuyaniyekê de dibêje ku, ew bi wê biryarê pabend nabin û ji firokexaneyê dernakevin.

Bextiyar dibêje ku, firokexaneya Sedîq cîyekî stretejîke û dikeve ser rêya serkeya navbera Duz û Tirkîte û her hêzeke erebî li wê firokexaneyê bicih bibe dê xeter be li ser herêma Kurdistanê.

Kurdistanê bersiva wezaretê derva ya Îraqê da

Berpîrsê pêwendiyên derva yê hikûmeta herêma Kurdistanê Felah Mistefa, derheqê daxuyaniya wezaretê derva ya Îraqê ya li ser vekîşîna hêzên PKKê ji Tirkîyeyê di daxuyaniyekê de ji Rûdawê re got ku, di pêwendiyên navdewletî û dîplomatîk de tiştê gelekî normal e ku dewletek nerazîbûna xwe li hember bûyerekî nîşan bide.

Mistefa diyar kir ku ya girîng ew e ku niha li Tirkîyeyê pêvajoyek nû ya diyalog û aştiyê dest pê kiriyê û got:

- Helwesta me li ser vê yekê ew e ku divê hemû hêz û dewletek alîkariya vê pêvajoyê bikin da ku ser bikeve.

Mistefa dibêje ku devera ku hêzên PKKê dema ji Tirkîyeyê vekîşîyan dê li wir kom bibin, sêkuçka navbera Tirkîye, Iraq û Iranê de ye û heta niha tu dewletekî nekariye wê derê bixebîna kontrola xwe got:

- Eger hebûna wan çekdaran li wan deveran bibe sedema çareseriyê pîrsa kurd û bêdengkirina çekan wê çaxê ew yek bi sûda hemû aliyekî ye.

Berpîrsên terekîlyên derva got ku, herêma Kurdistanê di asteke bilind de piştgiriye dide pêvajoya diyalog û çareseriyê bi rêya diyalog û aştiyê: - Em bi awayekî kûr li çareseriyê pîrsa han li Tirkîyê dinêrin ku, bi salan e li wî welatî didome. Lewma çareseriyê aştiyane ya pîrsa kurdî li Tirkîyeyê dê bibe sedema aramiya deverê û qonaxa avakirinê û nûjenkirinê dest pê dike. Piştî ku hêzên PKKê ji roja 8ê Gulana îsal dest bi vekîşîna ji Tirkîyeyê kirin, wezaretê derva ya Îraqê ragihand, nabe hêzên PKKê ji Tirkîyeyê vekîşin û li nav xaka Iraqê de bimînin çimkî dê ewlehiya Iraqê bixin bin metirsîyê.

16.Tugaya Iraqê tevî pêşmergeyan bû

AvestaKurd - Rayedarê hêzên Pêşmergeyan ragihandiyê ku, 16.Tugaya Artêşa Iraqê a li bajarê Sileymaniyê, tevî Wezaretê Pêşmergeyan a Hikûmeta Herêma Kurdistanê bûye.

Rayedarêkî payebilind yê hêzên pêşmergeyan, bi ajansa nûçeyan a Kurdpressê re daxuyandiyê ku, ji 16.Tugaya artêşa Iraqê a li Sileymaniyê, leşker û serbazên Ereb hatine derxistin û fermandarên Kurd yên tugayê biryar girtine ku tevî hêzên pêşmergeyan bibin.

Rayedarê Pêşmergeyan yê li

Tuhurmatuyê, ku nexwestiyê navê xwe eşkere bike, diyar kiriyê ku, hikûmeta navendî a Iraqê, ferman daye ku bila leşker û fermandarên Kurd yên di nav 16. Tugaya artêşa Iraqê de, bi armanca perwerdekirinê bişînine herêmên din. Dîsa hatiye xwestin ku şûna leşker û fermandarên Kurd yên Ereb bêne dagir kirin. Fermandar û leşkerên Kurd, li hemberî vê fermana hikûmeta Bexdayê derketine. Li ser vê, fermandar û leşkerên Kurd, leşker û fermandarên Ereb ji 16.Tugaya artêşa Iraqê derxistine û biryar girtine ku tevî hêzên

pêşmergeyan bibin.

Fermandarên Kurd, çekên gran û sivik, wesait û techizatên leşkerî yên 16.Tugayê jî nedane artêşa Iraqê û nehîştine ku leşkerên Ereb yên ji tugayê hatine şandin jî bi xwe re bibin.

Rasmussen: Em Li Cem Gelê Türkiyeyê û Hikûmetê Ne

Nato, derbarê teqîna li Reyhanliyê daxuyanî da. Rasmussen, di daxuyaniya xwe de ji malbatên kesên ku di bûyerê de jiyane xwe ji dest dan, sersaxî xwest û diyar kir ku NATO, li cem gelê tirkîyê û hikûmetê ye. Rasmussen anî ziman ku bi vê êrîşa hovane ve jiyana mirovên sîvil hatiye hedef girtin.

Lîztikvan, şanoger û derhênerê Kurd Yilmaz Erdogan, dixwaze jiyana Şêx Seîd bike film û raxe ber çavê temaşevanên. Yilmaz Erdogan ev fikar ji xaniyê xwe Belçîm Bîlgîn stendiye. Wek tê zanîn, Belçîm Bîlgîn torina Şêx Seîd e û dibêje ku wê temaşe-

van karibin jiyana Şêx Seîd bi çav û hişmendiyek din binixînin.

Kurd li çavê dunyayê de

Beşa yekemîn:

Baş hatîye gotinê " dar li ser koka xwe hêşîn dibin, mirov li ser zimanê xwe".....

Xwedî û bankerê nîrxên mirovahîyêye tewrebilind ê cihanê kurd tene hesabandin. NETEWEK EFSANEWÎYE.

BI CESARET mirov dikare êtîraf bike ku gelê kurd netewek ji bîmekirî û ne veşartîşye, dîrokîye

Dîrokêda tu tişt veşartî namîne, dîrok sêra xayî nake. Dîrok her tim zindî û hişyare. KURD RÊWÎYÊ DÎROKÊ, EVÎNDAR û NÎRXANDARÊ HEQÎQETÊNE

Gellek dîroknas, nivîskar, ruhulatan, gerok, sîyasetmedar, kesayetên dîrokî di derbarê netewa kurdada fikir û ramanên giranbuha anîne ziman. Mirov bê şik û bi cesaret dikare bêje ku analoga netewa kurd tunene, dereqa tu cîvak û netewanda hawqas gotinên balkêş, giranbuha û xaş nehatine gotin.

Xwendevanên hêja û bi rêz,, di vê gotarêda hinek ji van gotinan ên bijare bi baristanî ên ku hatine berav kirinê dîyarî we dikim, ji bo ku xwe nasbikin û binirxînin balkêşiyek van gotinan heye, hêjayî firmax bûnê û şanaz bûnêye...

Ji bo ku yekbûna xwe ava nekirîye gelê kurd demeke dirêje negêhiştîye armanc û daxwaza xwe hêja û pîroz .

Gel çiqasî tê xapandinê hawqasî bi çûk û zeif xuya dibe. Netewa kurd bi deman hatîye xapandinê

Kurda her tim bê temene alîkarîya mirovan kirine, alîkarin ji xwe ra peywir hesabandine. Yê ji xwe zeiftir tu wext pêze nekirine. Kurd bi sîdqe xwe tewrebilindva naşîpin yê din .

Ruhê kurdada hukmê azadîyê gur û pire. Bi xwedava bi bawerî û hêvîke mezin ve girêdayîye.

Kevneşopî cîvaka kurd ji dema hemdemî qut dike. Tayfetî kurda ji xwera kirine kar û pêşe, bûye bela serê kurda. Bê fehmî, nezaneî cîvaka ji pêşketinan dîr dixe .

Kurd efrandarê edaleta dîrokê a gerdûnîne . MÊRXASÊ DÎROKÎNE

„Çi dem ku ez hînbûm dîroknê kevnar,

Min biryar da soz vekim ji gelê navdar.

Buhurya vî gelfî bi şeref heye, Ev şeref îro jî dîrokêdaye.

Têgîhanên mezin çî dem ku rabûn , Esnafê dunyayê kurda re şabûn...

Ji bo azadîyê gellek qurban da, Ev gel tê bîrîkirin nîzanim çîma ,,

SEBAHEDDÎN ÊLOXLÛ şair-filosof, AZERBAYCAN.

„Gelleka re yê usa bê xuya kirin ku azadîhîzya gelê kurd bi rewşa wî a cîvakî, sîyasîva girêdayîye. Lê evî û eşqa azadîhîşyê di ruhê her kurdîdaye. Noli mexrûrîya wî bi îrsîye(dolîye) .” CÊYMS OLDRÎC, nivîskarê îngîlîz ê navdar.

VÊYDÊNBAÛM nivîsîye..” KURD JI HÊNÊ KEVNARDA NAVDARIN, ÇAWA BINELÎYÊN MÎDÎYAYÊ----KURDISTANA HEMDEMÎ “

“...Rengekî arîyaye bi cesûr Mîdyayî li bilindîya çîyayên berz li ber dergê Kafkazê dijîn. Bi artêşek bi sehm, bi rext, rimê birqonekîva navdarin “..Êsxil .Filosofê dema antîk.

“Belkî jî ez Kurdistana Azad nebînim, lê zarokên min yê ese bivînin Kurdistana serbixwe. Hun layîqî, hêjayî dewleteke taybetin., hun gelekin, ranewestî, pêşeroj ya weye.” Nêlson Mandêla (Ji xelata dewleta Turkyayê ye tewrebilind a li ser navê Ataturk înkâr dike).

“Qêyreta kurd jê bistînî tu tiştê wî namîne.” yek jî

“Dîrokêda tu dem tu kesî bi tenha sere xwe bi kurda nikarbûye “ Rojname

TAYMIS 18.07. 1921. Angilya.

“KURDISTAN şûrekî mezine” Ataturk “Kurd risarê rojhilatêne” X. ABOVYAN nîvsarkarê navdar ê ermenî.

“Her jineke kurd mîrxas û helbestvane “ X. ABOVYAN.

“Kurd zir ewladê dîrokêne “ . Lîngvîst, kavkaznas, kurdnas, ruhulatan, akadêmîk N.YA. MARR.

“Kurd miletekî şen-şox, natîg, aqil û poêtîke. Bi gilîkîve netewek mustesnaye (bê eveze)”. A.VASÎLYEV, RUHULATZAN.

“Kurd ji mirinê jî natirse”. KSÊNOFONT filosofekî antîk

“Gelê kurd mîrxas û merde” H. ELÎYEV prêzîdêntê Azerbaycanê, sîyasetmedar ê navdar.

“Kurd miletekî bi sîyanet û xwedanê sozê xweye., dilsoze. Wekî kurdekî ji tera gilî da ku te sax û silamet bigihîne ewîre dikarî rehet bawerîya xwe lê bînî.” Gerokek fransîz.

“Kurd bi hêz û jêhatîne, berbîcavin. “ V.VAYGRÊM.

“Heya naha pir cara gelê kurd hatîye xapandinê. Di pêş cavê dunyayê li hemberî gelê kurd komkujî (gênosîd) berdewam dike. Ji bo vê em jî berpîrsîyarînsîyasetmedar, rêxistin, tevgerên aşîyê, dewlet bi gilîkîva em tew tawanbarin”.

H . Ş H A R R Ê N B R O Î O C sîyasetmedar, Almanîya.

“Ji demên kevnar bigire ta heya roja îro gelê kurd hemû bûyerên ku li Asîya rojava qewimîne tîdabûne. Gellek hukumdar û serleşkerên turkiye, îran û ereban ên dengîn bi eslê xwe ve kurd bûne. Gelê kurd bi taybendmendîyên xwe gelêrîve netewek newekilandîye. Xemilandbûna çanda cîhanêda efrandarîya kurda balkêşe, roleke wan girîng heye.” M.S. LAZARYEV, KURDNAS.

“Gelê kurd ê rencandî, hincirandî hewil dide di Kurdistaneke serbixweda azad bijî. Ev maf û heqê wî insanîye.” Bêrît Eriksso, sîyasetmedar Îsvêç.

“Kurd li dijî xwîn rijandinêye, ne ew kurde, tenê li qada şêrda ji bo ku xwe biparêze xwînê dirêjîne” T.F. ARÎSTOVA kurdnas.

“Dîroka gelê kurd di hemberî grêk, ereb, mongol, fars, turk û di dijî dagirkerên herêmî berxwedana dîrokîye. Gelê kurd ji şêrên dîrokîye mezin û giran her tim bi serbilindî derketîye, çand û zimanê xwe parastîye.” T. F. ARÎSTOVA, KURDNAS.

“Gelê kurd miletekî pir milyone. Bi çand û resena xwe a newekilandîva tek miletekî mezine kîjan ku bê dewlete., dewleta wî tunene”. ÇARLZ LÊYN, Amêrika, rojnamevan.

“Netewa kurd lawên xwe li bin nava îranî, turk, ereb, ermenî undakirîye.

Ewledên kurd dîroka van wek helbestvan, hunermend, serleşker ên navdar xemilandine, meşhûr kirine.” Î.A. ORBÊLÎ .ruhulatan.

“Di şêrên giranda artêşên dujmin di hemberî kurdan acîz mane, gellek und-

abûn dane, bi kurda nikarbûne, ji şêr îmtîna kirine, paşda vekîşyane. Kurdên azadîhes û cesûr ji bo serxwebûnê bi îrsar her tim qada berxwedanê da bûne.” EREB ŞAMÎLOV, nîvsarkarê kurd.

“Ji netewên kevnar ên Rojhilata Navîn û Nêzînk yek jî kurdin. Ev gel bi demên dirêjve xwedanê çandek dewlemende.

Gellek abîdên arxîtektûr û edebî ên ku hatine derketine dema me ji vê yekêra sûbûta zindîye. Dereq cesûrtîya û çalakîya kurda dîrokvanên yûnana ên dema antîk Hêrodot û Ksênofont pesinê wan didin.” M. RÛDÊNKO kurdnas.

“Ez her tim bi netewa kurd re bûme, tu wext min helwesta xwe neguherîye. Ji bo ku piştgirîya her çar parçên Kurdistanê dikim, Turkiye, Suriye û dewletên din me gellekî rexne dikin (Lîvîyê). Lê min gotîye û diweklînim „netewa kurd li ser axa xwe dijî û mafê wî serxwebûnê heye” . MÛAMMAR KADDAFÎ..

“Ez bi dil dibêjim, ez hejmeke kesaret, biryar û hêza berxwedana gelê kurdim.” HAROLD PÎNTÊR , nîvsarkarê îngîlîs.

“Çaresernekirina pîrsgirêka netewa kurd ji bo pêşketina çanda kurd derbeke mezine “

Vêra BYUDÎN SAËDPÛR., Amêrika, zanyar.

RUHULATZAN, DÎROKNAS Ê NAVDAR M.S.LAZARYEV DEREQA KURDA DA WEHA DINÎVSE. “Gelê kurd demeke dirêje li ser axa xwe netewî dijî. Miletek din weha dijwar yê peydabe.”

“Kurd miletekî ne kêma hejmare, miletekî bê dewlete. Welatê wî çar cî hatîye parçe kirinê. Berxwedana gelê kurd ne tevgerê sêparatîste, tevgerê rizgarîyêye.” VALÊRÎYÊ DÊ POÛLPÎGÎÊT, mafnas, Fransa.

“Ji bo rizgarîyê gelê kurd berxwedanê dike. Kurd ji bo azadîyê amadane canê xwe jî qurban bidin. Vê rêçêda îrada gelê kurd ê şoreşger şikêstandin nabe.” CAVAHÎRLEL NÊHRÛ. Rêberê gelê hînd.

“Ez bangî nîvîsarkar û gelê kurd ê qehreman dikim Berxwedana ku we destpêkirîye berdewam bikin, heya dawîyê herin..Ev mecbûrîyete, pêwîste.”

LOÎRA MÎNGÊLÎ, nivîsarkar ê Îspanîya (bask).

“Peyva kurd bê şik tê vê weteyê - merd û qehreman. Gellek mîrxasê deman û lehengên navdar ji nav vî gelfî derketine.” Şerefxan Bîdlîsî, dîroknas.

“Ez gellekî şanazim ku miletê min kurde, kurdim. Gelê me hawqas êş û jan , rencandin dît lê pey bobelatan re ji bo tohildanê nafikire”. MESÛD BERZANÎ., SEROKÊ HERÊMA KURDISTANÊ.

BUHURTÎYA XWE KU HÎNBE MUSELMAN, HERTIM YÊ BITEWE BER DERGÊ KURDAN....

SEBAHEDDÎN ÊLOXLÛ, şair-filosof, Azerbaycan.

„DI DILE HER KURDEKI DE KURDISTANEKE SERBIXWE HEYE.., M. M. BERZANI.

„Kurd -- navê xweda ê veşartîye, kurd çawa navê dostê teye, heja laşê mirov û heja serkeftinêye., Dênîs TÛKMANOV, rojnama Zavtra, hejmara 10 adar, 1999.

GELÊ KURD XWEDAN ZÊHNÎYYETEK ZELAL, MENEWÎYYETEK DEWLEMEND Û PAQIJÊ....

EM KÎNE

Em kurdin.

Mîrxasê deman.,

Rêberê gelan,

Kurd tî ji qurnan,

Ji qadê giran,

Jîn bi serhildan,

EMIN BERXWEDAN....

BÊWAR BARÎ TEYFÛRÎ.

Beşikçi: Divê em baş bizanin ji bo çî Kurdistan kirin 4 perçe

Dr Ismail Beşikçi hevpeyvîneke taybet li gel televizyona Zagros Tv kir ku Beşikçi got; Divê em baş bizanin ji bo çî Kurdistan kirin 4 perçe, sedemên wê çî bûn, çî kêmasiyê Kurdan hebû ku dijminan ji wê kêmasiya Kurdan sîd wergirtin. Ismail Beşikçi hevpeyvîneke taybet li gel televizyona Zagros Tv kir ku Beşikçi got; Divê em baş bizanin ji bo çî Kurdistan kirin 4 perçe, sedemên wê çî bûn, çî kêmasiyê Kurdan hebû ku dijminan ji wê kêmasiya Kurdan sîd wergirtin.

Xûşka serokê Kurdistanî wefat kir

Xûşka mezin ya serokê Kurdistanê Cehdiya Barzanî duh li yek ji nexweşxaneyên Taranê wefat kit û nuha madakarî tînin kirin ku, cenazeyê rehmîyê bo Kurdistanê bînin û li gundê Barzanî veşêrin. Serokê Kurdistanê ku, nuha bi serdaneke taybet li derveyê welate, biryare ji bo merasina veşartina xûşka xwe serdana xwe qut bike û vegere bo herêma Kurdistana.

Cehdiya Barzanî xûşka mezin a serokê Kurdistanê ye û piştî rewşa saxlemiya wê tîkçûy, ew ji bo çareserîya birin Îranê û duh li yek ji nexweşxaneyên Taranê wefat kir.

Biryare termê rehmîyê bînin herêma Kurdistanê û li goristana gundê Barzan veşêrin û serokê Kurdistanê jî ku, nuha bi serdaneke li derveyê welate vegera herêma Kurdistanê û beşdariyê di merasima veşartina xûşka xwe ya mezin de bike.

Li Reyhanli teqîn: 41 mirî û 100 birîndarin

Li Tirkiye bajarê Antakya li navçeya Reyhanli du teqînên gelek bi hêz çêbûn. Di encama teqînan de heta niha 41 kesî jiyana xwe ji dest daye û nêzikî 100 kesî jî birîndarin.

Li gora berpîrsên Tirkiye didin xuyakirin gelek ji birîndaran giranin û her tim mimkine ku hêjmara mirîyan zêde bibe.

Berpîrsên Tirkiye di vê derbarê de daxuyanî dan û ji bo vê bûyerê rejîma Esed tawanbar dikin.

ДПК: Барзани может удивить всех своим решением

Секретарь "Демократической партии Курдистана" (ДПК), Фазиль Мирани, подтвердил в среду, что президент региона Масуд Барзани не ищет должности или работы, и может удивить всех, объявив о своем отказе баллотироваться на пост президента региона.

"Другая сторона не может возражать против выдвижения Барзани до тех пор, пока это делается на правовом поле", заявил видный курдский политик в интервью газете "Аш-Шарк аль-Аусат", говоря о выдвижении кандидатуры Барзани на следующие президентские выборы.

"Странно, что эти партии, которые хотят сегодня передать избрание президента региона парламенту, те же, что критиковали первые выборы в 2005 году, и именно поэтому президент Барзани хотел изменить метод выборов на прямое голосование".

Мирани выразил "свое видение, что избрание президента народом лучше, потому что это позволит каждому отдать свой голос для избрания своего президента".

"Этот метод позволит участвовать другим конкурентам, как это было во время выборов в 2009 году... Выборы президента в парламенте приведут к уменьшению конкуренции".

"Мы пригласили оппозицию разделить с нами единое национальное правительство до выборов, но они отказались... Оппозиция хочет захватить власть", сказал Мирани.

Отвечая на вопрос по поводу обвинений оппозиции в том, чтобы его партия установила верховенство семьи Барзани в руководстве регионом, Мирани сказал: "Мы не смущены нашей приверженностью руководству этого семейства в нашей партии, так как они были лидерами освободительного движения".

Он подчеркнул, что все партии "имеют право назначать своих министров в правительстве, и мы также имеем право выдвигать президента региона или правительство. Мы уважаем их решения, а они должны уважать наш выбор до тех пор, пока он не нарушает закон".

Нуджаифи объявил о возобновлении сотрудничества с силами безопасности в Ниневии

Власти Ниневии объявили в четверг о возобновлении сотрудничества с иракскими силами безопасности.

"У нас была встреча с руководителями сил безопасности для разрешения споров в области сотрудничества и для достижения безопасности в крае, который стал свидетелем ухудшения условий безопасности в последнее время," заявил Атиль Нуджаифи на своей пресс-конференции, состоявшейся в Ниневии.

Губернатор Ниневии, Атиль Нуджаифи, ранее в этом месяце обвинил иракские силы безопасности и федеральную полицию в преследовании "лич-

ной выгоды" в Мосуле. Он также объявил о формировании

народных комитетов под руководством мечетей для защиты жилых кварталов провинции и обеспечения необходимой поддержки местной полиции.

Операционное командование сил "Диджла" в Ниневии посчитало эти народные комитеты незаконными и пообещало противостоять им, если те будут сформированы.

Анкара отреагировала на вчерашнее заявление Ирака, которое гласило: "Мы не хотим РПК!"

Объявление от министерства иностранных дел Ирака прозвучало вчера, и выразило нежелание Багдада видеть курдов РПК на своих территориях.

Турция: Почему курды вдруг стали для Ирака проблемой?

"Это собственные внутренние проблемы Турции", - сказали в иракском МИДе.

Это заявление прозвучало на фоне продолжающегося второй день вывода сил группировки с территории Турции в Северный Ирак в рамках текущего мирного процесса, сообщает турецкая газета Hurriyet.

Напомним, что МИД Ирака объявил в письменном заявлении, опубликованном 9 мая, что для Ирака неприемлем ввод вооруженных группировок на его территорию, поскольку

это подрывает безопасность и стабильность Ирака или соседних стран.

Силы РПК начали покидать турецкую территорию 8 мая в соответствии с договоренностью лидера РПК Мурата Карайылана и турецких властей.

Между тем, пресс-

секретарь РПК Ахмед Дениз заявил 9 мая, что группы боевиков осуществляют вывод внимательно и осторожно, добавив, что члены РПК еще не достигли Ирака. Он также заявил, что они могут организовать пресс-конференцию через 10 дней, как только боевики уйдут.

Первые силы РПК выводятся из районов восточной провинции Хаккяри, граничащих с Ираком. Около 200 бое-

виков РПК оставили свои базы на горе Като и направились к лагерю РПК Зап в Северном Ираке.

Согласно статье в Hurriyet, в Министерстве иностранных дел Турции ответили своим иракским коллегам: "Это заявление похоже, является результатом споров между Багдадом и Эрбилем (столицей Иракского Курдистана). Очевидно, что выход РПК из Турции не будет представлять угрозу ни

для кого. Мы не посылаем террористов в другую страну организовать атаки. Поэтому нет никаких оснований для беспокойства. РПК пришли из Ирака в любом случае. Почему они теперь стали проблемой?"

Байден: Ошибки в Ираке требуют осторожности в отношении Сирии

Вице-президент США Джо Байден подчеркнул, что ошибки, которые были сделаны во время вторжения и оккупации Ирака в 2003 году требуют от нынешней американской администрации

осторожности в подходе к сирийскому кризису.

В интервью журналу Rolling Stone он указал, что команда президента Барака Обамы не желает повторения ошибок администрации

бывшего президента Джорджа Буша в Ираке.

Что касается использования химического оружия в Сирии, Байден сказал, что Соединенные Штаты знают, что были обнаружены следы применения химического оружия, но мы не знаем, кто его применил.

Курдские повстанцы РПК начали выход из Турции

В среду курдские повстанцы РПК начали вывод своих войск из Турции на базы в Иракском Курдистане, что стало важным шагом на пути к прекращению многолетнего конфликта.

Отступление является первым видимым признаком того, что хрупкие переговоры между турецким государством и "Рабочей партией Курдистана" (РПК), могут привести к успеху и покончить с 29 годами партизанской войны.

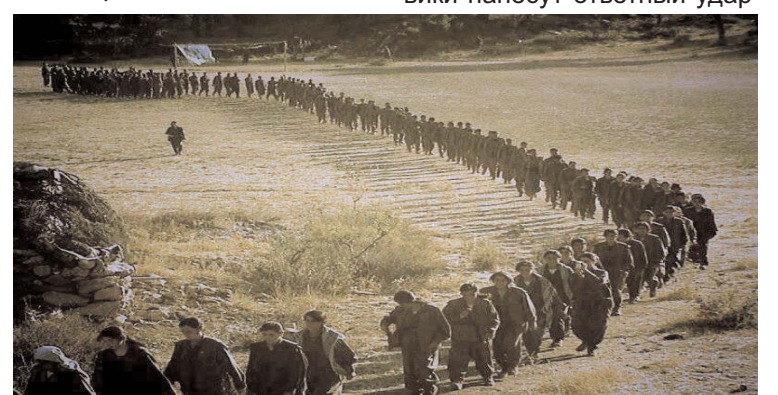
"Мы знаем, что они начали движение", заявил Селлахаттин Демирташ, курдский законодатель, который активно участвует в этом процессе, в интервью "AFP". Около 2000 боевиков, как ожидается, покинут Турцию пешим ходом, направляясь по горной зоне границы в свои убежища в горах Кандиль в Иракском

Курдистане. Там они присоединятся к 5000 своих товарищей по борьбе с турецкими силами безопасности. Исход, как ожидается, займет от трех до четырех месяцев, повстанцы назначили 8 мая "символической" датой ухода. Во вторник, повстанцы заявили, что не отказываются от своих обещаний последовать приказу своего заключенного лидера Абдуллы Оджалана.

Оджалан, известный как "Апо" ("дядя") в марте написал исторический призыв к прекращению огня из своей тюремной камеры после нескольких месяцев тайных мирных переговоров с турецкими спецслужбами.

Повстанцы во вторник сообщили, что Анкара повышает численность войск и проводит наблюдательные полеты на границе, заявив,

что это "замедляет мирный процесс" и открывает путь для "провокаций и столкно-

вений". Представители турецкой армии не подтвердили эти меры, но сообщили, что их "борьба с терроризмом продолжится в любом случае". Хотя никаких фатальных столкновений не произошло за последние месяцы, это первое подобное затишье за много лет.

Исполняющий обязанности лидера РПК Мурат Карайылан предупредил в конце прошлого месяца, что боевики нанесут ответный удар

и остановят вывод "немедленно" в случае нападений.

"У нас нет сомнений по поводу состояния исхода, но есть страх провокаций со стороны темных сил", сказал Демирташ, имея в виду возможные нападения военизированных групп, недобровольных происходящим мирным процессом.

Джундиани: Курдистан ожидают непростые выборы

Азад Джундиани, пресс-секретарь Политбюро Патриотического союза Курдистана, выступил с заявлением по вопросу разногласий по законопроекту Конституции, одобренного на предыдущем заседании парламента и о том, что по данному вопросу не провели референдум ввиду политических причин.

Он сказал, что консенсус просто необходим в сложившейся ситуации. Джундиани добавил, что Патриотический союз Курдистана поддерживает поправки по законопроекту Конституции, но в данной ситуации необходимо согласие всех политических партий.

Отвечая на вопрос о позиции ПСК

касательно баллотирования Барзани на третий срок, Джундиани сказал, что президентские выборы в Курдистане могут оказаться сложным из-за наличия правовых и конституционных проблем, а также из-за отсутствия консенсуса между политическими партиями.

Сегодня председатель регионального правительства Курдистана, Нечирван Барзани провел встречу с турецким писателем, мыслителем и близким другом курдского народа, Исмаил Исмаил Бешикчим.

Бешикчи: у Курдов непрерывный прогресс

Нечирван Барзани в ходе встречи, отметил что курдский народ гордится своим другом, который боролся за осуществление законных прав курдского народа, добавив: "Исмаил Бешикчи пользуется огромным уважением у курдского народа."

Председатель регионального правительства Курдистана выразил радость на снятие запрета в Турции на выезд уважаемого Исмаила Бешикчи, в дополнение к раз-

решению на публикации его книг, и свой первый визит осуществил в Курдистан, выразив желание переиздавать книги на турецком и курдском. В свою очередь, Исмаил Бешикчи во время визита посетил три провинции Курдистана, сказав что обратил внимание на значительный прогресс и в Курдистане, добавив, что у курдов непрерывное развитие.

Он пояснил, что по курдскому вопросу в Турции

сделаны шаги в сторону прогресса, но должно быть определение всех прав курдов в Турции и Курдистана, достижения реальных выгод для курдского народа в Турции.

Председатель регионального правительства Курдистана в конце встречи взял на себя финансирование проекта публикации книг Бешикчи на турецком и курдском языке в Эрбиле. А так же предложив открыть офис своего фонда в Эрбиле.

Ирак выступил против прибытия боевых отрядов курдов

Иракские власти против прибытия на свою территорию вооруженных отрядов Рабочей партии Курдистана (РПК), которые начали покидать территорию Турции, сообщает в четверг агентство Рейтер со ссылкой на заявление МИД этой страны.

"Иракское правительство не приемлет прибытие на свою территорию вооруженных отрядов, что может быть использовано для оказания воздействия на безопасность и стабильность Ирака и соседних государств", — говорится в размещенном на сайте МИД Ирака заявлении.

Ранее сообщалось, что вывод боевых отрядов РПК с территории Турции будет про-

водиться поэтапно. По данным местных СМИ, из Турции планируется вывести порядка двух

тысяч курдских боевиков, их отряды будут следовать в Северный Ирак.

Не сообщается, будут ли власти Ирака препятствовать этому процессу, который может

занять несколько месяцев. У Багдада нет контроля над северной границей, она контролируется иракскими курдами.

Решение о выводе из Турции сил боевиков — итог проводимых с октября 2012 года местными властями переговоров с лидером РПК Абдуллахом Оджаланом, который отбывает пожизненное заключение за терроризм и сепаратистскую деятельность. Диалог с главой повстанцев направлен на урегулирование 35-летнего конфликта, который унес более 40 тысяч жизней. В марте этого года Оджалан призвал своих сторонников вывести боевые отряды из Турции и начать мирные переговоры с властями.

Курдские партии Сирии не могут прийти к согласию

Уже во второй раз менее чем за две недели "Курдский Национальный Совет" в Сирии (КНС) собрался в Эрбиле, чтобы найти выход из политического тупика, в который попали курдские группы Сирии, и попытаться объединить их.

Ибрагим Биро, лидер сирийской "Партии Курдский Союз", заявил в интервью "Rudaw", что КНС сейчас пытается объединить различные курдские силы.

"Позже мы будем говорить с "Народным Советом Сирии" с целью формирования единой силы...", сказал Биро.

"Народный совет Сирии" находится под влиянием и в значительной степени контролируется "Партией Демократического Союза" (PYD), которая выступает против всех других оппозиционных групп.

Али Муслим, курдский командир, который командует тремя вооруженными батальонами, сказал, что его группа имеет предпосылки для вступления в объединенные курдские силы.

"В новой силе все должно быть распределено равномерно", сказал он. "Никакая конкретная группа не должна доминировать, а бойцы должны получать приказы только от военного совета".

Другие группы высказывают сильные сомнения по поводу

присоединения к единой курдской организации.

Бевар Мустафа, командир батальона "Салахаддина Аюбби" (Salahaddin Ayubbi), бежавший из сирийской армии и объединивший свои усилия с арабскими группами повстанцев в Алеппо, сказал, что их идеологические разногласия с блоками "Комитета народной защиты" (YPG) делают маловероятным присоединение его войск к любой из курдских армий.

"Мы не будем присоединяться к любому проекту, который имеет в своем составе членов курдской YPG", сказал Мустафа.

YPG, вооруженное крыло PYD, является наиболее доминирующей силой в курдских районах Сирии. В последние несколько месяцев YPG столкнулась с арабскими повстанческими группами и членами "Свободной сирийской армии".

На последнем совещании в Эрбиле малые курдские партии жаловались, что большие группы в блоке затрудняют работу "Национального совета".

"Четыре основные партии являются членами Совета, но в то же время они видят себя и действуют в качестве альтернативы Совету", сказал Гидо Салих, глава "Левой Демократической партии" Сирии.

"Президент Курдистана Масуд Барзани, основной посредник между курдскими партиями Сирии, встретился с представителями КНС на прошлой неделе и призвал их отложить разногласия в пользу единой силой", сказал Мустафа Осо, глава "Курдской партии Свободы". "Барзани советовал нам сформировать национальную курдскую силу в Сирии, которая не принадлежала бы конкретной политической группе", сказал он. "Барзани также посоветовал нам соблюдать

Эрбильское соглашение, которое было подписано всеми курдскими партиями Сирии в июле 2012".

Эрбильское соглашение предусматривает формирование единой силы в Сирии, что бы восстановить порядок и обеспечить безопасность в курдских районах страны при отсутствии сирийских сил режима, которые в значительной степени переведены в другие части страны.

Взрыв на турецко-сирийской границе: 40 убитых, 100 раненых

По меньшей мере, 40 человек погибли и десятки получили ранения от взрывов, потрясших в субботу турецкий город недалеко от границы с Сирией.

Два заминированных автомобиля взорвались в турецком городе Рейханлы недалеко от границы с Сирией.

"Две машины взорвалась перед зданием муниципалитета и почтового отделения в Рейханлы", заявил министр внутренних дел Турции Муаммар Гюлер в комментариях, переданных по турецкому телевидению.

Несколько машин скорой помощи прибыли к месту взрыва Ратуше причинен серьезный ущерб.

Рейханлы, город с населением около 60000 человек, находится недалеко от сирийской границы. Приграничные районы Турции уже неоднократно становились свидетелями ряда атак, когда конфликт в Сирии перетекал на территорию Турции, бывшего союзника президента Башара аль-Асада, а теперь одного из его самых жестких его критиков.

В феврале у турецкой границы в Чильвегозу взорвался заминированный автомобиль. Тогда погибли 17 человек и были ранены 30.

Турция подозревает во взрывах разведслужбу Сирии

Турецкие власти считают, что за взрывами в городе Рейханлы близ границы с Сирией стоят лица, связанные с разведывательной службой САР, таковы предварительные результаты расследования. Ранее аналогичную информацию сообщил вице-премьер Бешир Аталай.

"Организация, совершившая нападение, и ее члены связаны с Аль-Мухабарат (в арабском языке этим словом называют "разведслужбу"), которая выступает на стороне режима в Сирии", — сказал Аталай. По его словам, уже установлены почти все причастные лица к взрывам. Никакой связи сирийских беженцев или оппозиции нет, передает ИТАР-ТАСС.

Глава МВД Турции Муаммер Гюлер отметил, что турецко-сирийская граница продолжает оставаться открытой подобным рискам. Он напомнил, что после подрыва автомашины на КПП Джильвегозу в феврале этого года, когда погибли 14 и пострадало 26 человек, власти предприняли чрезвычайные меры безопасности.

По окончании работы экспертов власти будут решать, стоит ли усилить безопасность на границе, и имеет ли смысл эвакуировать население некоторых населенных пунктов. После взрывов в Рейханлы многие местные жители начали в панике покидать свои дома и уходить за пределы города. Напомним, в результате терактов погибли 42 человека, более 140 пострадали. ПСКмедиа

ДИПЛОМАТ

№ 16 (215) 13-19 Май 2013 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Президент Барзани совершает частный заграничный визит

Сегодня президент регионального Курдистана Масуд Барзани выехал за границу с частным визитом с международного аэропорта столицы Курдистана города Эрбиля.

Веб-сайт председательство регионального Курдистана сообщает: что г-н Масуд Барзани, президент Курдистана уехал за границу с частным визитом которое будет проходить в течение нескольких дней.

Последний заграничный визит президента Барзани был в Москву в феврале месяце.

Визит прошел успешно и можно с уверенностью сказать, что отношения между Россией и Курдистанским регионом получили мощный импульс к развитию.

Я имел некоторое отношение к организации некоторых мероприятия этого визита, поэтому знаю некоторые нюансы, поэтому, мне кажется, надо ответить на некото-

рые вопросы, которые появились на некоторых курдских сайтах и которые мне пишут мой друзья по фейсбуку.

Вопросов два:

- Почему в российских СМИ мало освещался визит и особенно – почему встречу Масуда Барзани с В.В. Путиным не показали по телевидению?

- Почему не состоялась широкая встреча Масуда Барзани с представителями курдской диаспоры России?

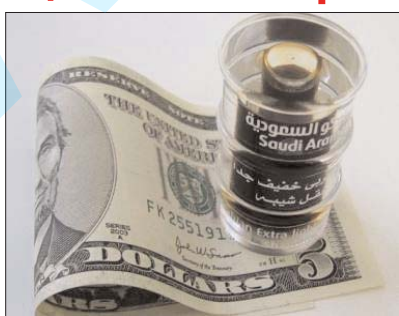
- Мне, как курду, конечно хотелось бы чтобы нашего президента встречали красной ковровой дорожкой и почетным караулом (думаю такое время не за горами), но нам надо понимать что в России да и в мире существует официальный протокол как принимать иностранных гостей. Визит Масуда Барзани был официальным, рабочим. Масуд Барзани не является главой независимого государства, он глава автономии в составе Ирака. Но, тем не

менее, российская сторона в некотором смысле отошла от принятого протокола и Масуд Барзани был принят на высшем уровне. Мы знаем, что даже некоторые главы государств не удостоиваются такого внимания.

- В ходе визита в Москву Масуда Барзани большое внимание уделялось вопросам безопасности курдской делегации. Поэтому, как мне представляется, были ограничены контакты Масуда Барзани с большими аудиториями. Как известно в Москве немало арабских, турецких, иранских ит.д. граждан и журналистов, от которых не знаешь что ожидать. Исходя из этого встречу с журналистами провели в посольстве Ирака. Представьте если кто-то из журналистов кинул бы в Масуда Барзани ботинок (некоторые арабские журналисты в этом деле набили руку). По этой же причине встреча с представителями курдской диаспоры России прошла в посольстве Ирака (курды тоже есть разные). Список приглашенных на эту встречу составляли в посольстве. По причине обеспечения безопасности даже не афишировались мероприятия в ходе визита. Так, на открытие мемориальной доски на доме где жил Мустафа Барзани, были приглашены ограниченное количество людей. Несмотря на все это я рад, что этот долгожданный визит состоялся и я жду конкретных шагов в рамках достигнутых договоренностей.

Ирак повышает цены на нефть

Власти Ирака с июня 2013 г. повышают цены на нефть для США и стран Азии, сообщает Trend со ссылкой на данные Государственной нефтяной компании Ирака "Somo Oil". Согласно обнародованным данным, цены были повышены на легкую нефть из Басры. Цена нефти для США повышена на 20 центов - до 1,90 долл. за баррель. Кроме того, на 15 центов повышена цена на

нефть, поставляемую в страны Азии. Ранее официальный представитель министерства

нефти Ирака сообщал, что в апреле 2013 г. Ирак увеличил экспорт нефти до 78 млн барр. против 74,9 млн барр. в марте. Средняя добыча нефти в Ираке в апреле 2013 г. составила 3,1 млн барр./сутки против 3,2 млн барр./сутки в марте. Ирак увеличил разведанные запасы нефти в стране на 10 млрд барр. благодаря международным тендерам, проводимым для разведки и разработки новых месторождений углеводородов. ПСКмедиа

ПОСЛЕДНЯЯ страница

Барзани и Малики подписали соглашение

Премьер Иракского Курдистана, Нечирван Барзани подписал новое соглашение с Багдадом в ходе своего визита к главе федерального правительства, Нури аль-Малики.

Текст соглашения был оглашен Барзани вчера на пресс-конференции в Эрбиле. Документ включил семь пунктов, которые касаются всех основных нерешенных вопросов между КРГ и Багдадом. Документ называет ключевым способом решения этих вопросов – баланс сил, при котором курды признаются равноправным участником в управлении страной и решении всех вопросов. По каждому из подписанных курдским и шиитским премьер-министрами пунктов, будет назначена специальная совместная комиссия, призванная контролировать его исполнение. По заявлению Нечирвана Барзани, в случае нарушения данного соглашения, курды выйдут из правительства Ирака. Курдская делегация, возглавляемая премьер-министром Регионального правительства Курдистана, Нечирваном Барзани, и включавшая ряд высокопоставленных должностных лиц КРГ и губернатора Киркука, посетила Багдад в понедельник и провела ряд важных встреч, в том числе с премьер-министром Нури аль-Малики, спикером парламента Усамой аль-Нуджаифи, рядом руководителей блоков и лидерами политических партий в Багдаде. Согласно решению КРГ, в ближайшее время курдские министры и депутаты парламента Ирака вернуться в Багдад.

Комиссия по правам человека проводит исследование инцидента в Хавидже

Иракская парламентская комиссия по правам человека объявила в субботу, что в настоящее время она занята изучением инцидента в Хавидже. "Комиссия была проинформирована о просьбе Международного совета по правам человека расследовать инцидент в Хавидже, но было выявлено, что запрос не был официально представлен в парламент или парламентский комитет по правам человека", заявил член комиссии, Салам аль-Хафаджи в интервью "Shafaaq News". "Официальные органы и частные лица могут подавать жалобы во Всемирный Совет по правам человека, но мы не имеем никакой информации о наличии соглашения между Ираком и международным органам, позволяющего отдельным лицам подавать жалобы", добавил он. "Национальный фронт" во главе с Салехом аль-Мутлаком, объявил в субботу, что Всемирный Совет по правам человека принял запрос и распорядился сформировать международную комиссию по событиям в Хавидже, чтобы найти виновных.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXIR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:

Ramiz Cəbraylov

Xüsusi müxbir:

Sakit ÇIRAQLI

Региональный корреспондент:

Усуб ТЕЙФУР

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri 40, küçə

S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakü 40, soqaq

S.Mehmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində uyğunlaşdırılıb və "Bəxtiyar-4" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500